

Informe 17/2004

**Barcelona Regional,
Agència Metropolitana
de Desenvolupament
Urbanístic i
d'Infraestructures, SA**

Exercicis 1993–2001

**Sindicatura de Comptes
de Catalunya**

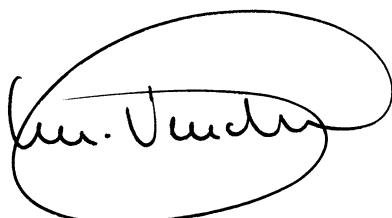
MONTSERRAT VENDRELL i TORNABELL, secretària general de la Sindicatura de Comptes de Catalunya,

C E R T I F I C O:

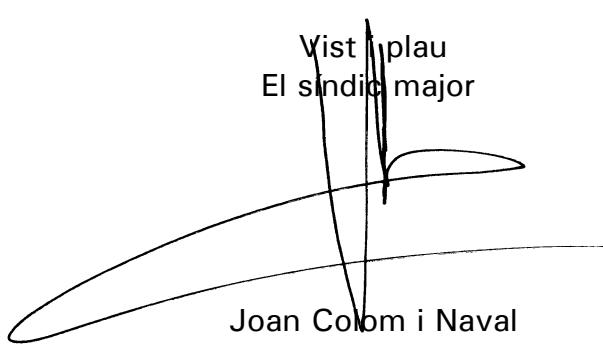
Que a Barcelona, el dia 7 de setembre de 2004, reunit el Ple de la Sindicatura de Comptes, sota la presidència del síndic major, II·ltre. Sr. Joan Colom i Naval, amb l'assistència dels síndics Sr. Agustí Colom Cabau, Sr. Jacint Ros i Hombravella, Sr. Alexandre Pedrós i Abelló i Sr. Enric Genescà i Garrigosa, actuant-hi com a secretària la secretària general de la Sindicatura, Sra. Montserrat Vendrell i Tornabell, i com a ponent el síndic Sr. Jacint Ros i Hombravella, amb deliberació prèvia, s'acordà aprovar l'informe de fiscalització 17/2004, relatiu a Barcelona Regional, Àgencia Metropolitana de Desenvolupament Urbanístic i d'Infrastructures, SA. Exercicis 1993-2001.

I, perquè així consti i tingui els efectes que corresponguin, signo aquest certificat, amb el vistiplau del síndic major.

Barcelona, 25 d'octubre de 2004

Visti plau
El síndic major

Joan Colom i Naval

ÍNDEX

ABREVIACIONS	6
1. INTRODUCCIÓ.....	7
1.1. INTRODUCCIÓ A L'INFORME	7
1.1.1. Objecte i abast.....	7
1.1.2. Metodologia.....	7
1.2. INTRODUCCIÓ A L'ENS FISCALITZAT	8
1.2.1. Creació i naturalesa jurídica	8
1.2.2. Objecte social	9
1.2.3. Activitat	10
1.2.4. Òrgans rectors	10
2. FISCALITZACIÓ	12
2.1. INFORME D'AUDITORIA. CONTROL FINANCER. INFORME DE LA SINDICATURA DE COMPTES	12
2.1.1. Informe d'auditoria	12
2.1.2. Control financer	12
2.1.3. Informe de la Sindicatura de Comptes	15
2.2. ESTATS FINANCERS.....	17
2.3. ACTIU.....	21
2.3.1. Immobilitzat immaterial	21
2.3.2. Immobilitzat material.....	21
2.3.3. Existències	22
2.3.4. Deutors	24
2.3.5. Tresoreria	25
2.4. PASSIU.....	26
2.4.1. Fons propis	26
2.4.2. Creditors comercials	27
2.4.3. Administracions públiques creditors	27
2.4.4. Remuneracions pendents de pagament.....	28
2.5. COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS	28
2.5.1. Compte de pèrdues i guanys analític	28
2.5.2. Projectes	31
2.5.3. Estructura.....	45
2.5.4. Personal	48
2.6. CONTRACTACIÓ	49
3. CONCLUSIONS: OBSERVACIONS I RECOMANACIONS	56
4. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS.....	58

ABREVIACIONS

ATM	Autoritat del Transport Metropolità
BCN	Barcelona
BOICAC	Boletín Oficial del Instituto de Contabilidad y Auditoría de Cuentas
BR	Barcelona Regional, Agència Metropolitana de Desenvolupament Urbanístic i d'Infraestructures, SA
DOCE	Diari Oficial de les Comunitats Europees
DOGC	Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya
EMT	Entitat metropolitana del transport
FMB, SA	Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA
ICAC	Instituto de Contabilidad y Auditoría de Cuentas
IMU	Institut Municipal d'Urbanisme
IVA	Impost sobre el valor afegit
MMAMB	Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona
MOPTMA	Ministeri d'Obres Pùbliques, Transports i Medi Ambient
MPTA	Milions de pessetes
mPTA	Milers de pessetes
MTM	Maquinista Terrestre y Marítima, SA
PGC	Pla general de comptabilitat
ROAS	Reglament d'obres, activitats i serveis
SMASSA	Societat Municipal d'Aparcaments i Serveis de Barcelona, SA
TB, SA	Transports de Barcelona, SA

1. INTRODUCCIÓ

1.1. INTRODUCCIÓ A L'INFORME

1.1.1. Objecte i abast

El present informe s'emet en compliment de la Resolució 1117/VI, de 19 de febrer de 2002 del Parlament de Catalunya, "per la qual s'encomana a la Sindicatura un informe de fiscalització de l'activitat economicofinancera de la societat municipal Barcelona Regional, Agència Metropolitana de Desenvolupament Urbanístic i d'Infraestructures, SA" (BR), des de la seva constitució l'any 1993 fins al 31 de desembre de 2001.

S'ha de tenir en compte que la Sindicatura va fiscalitzar l'activitat economicofinancera de la Societat de l'exercici 1998 (Informe 3/2000-A).

Atès que la Societat es va crear mitjançant escriptura pública atorgada el 24 de desembre de 1993 i va començar la seva activitat l'1 de gener de 1994 no va formular comptes anuals corresponents a l'exercici 1993; el nostre informe inclou la fiscalització dels estats financers de BR corresponents als exercicis 1994 a 2001 i la revisió dels fets posteriors necessaris per facilitar-ne la comprensió.

1.1.2. Metodologia

El treball realitzat ha consistit en una fiscalització de regularitat dels exercicis tancats entre el 31 de desembre de 1994 i el 31 de desembre de 2001.

El treball de fiscalització ha inclòs totes aquelles proves amb l'abast que s'ha considerat necessari per a obtenir evidència suficient i adient, amb l'objectiu d'aconseguir una base raonable que permeti manifestar les conclusions que es desprenen del treball realitzat.

La fiscalització feta ha inclòs la revisió dels papers de treball dels auditors externs de BR.

S'ha de fer palès l'alt nivell de col·laboració que el personal de la Societat ha prestat en tot moment i la cura en la custòdia de la documentació, cosa que ha facilitat el treball de fiscalització.

Ha quedat fora de l'abast de la fiscalització l'avaluació d'aspectes tècnics, com per exemple, la raonabilitat del cost de les actuacions realitzades i aspectes tècnics relacionats amb la contractació.

1.2. INTRODUCCIÓ A L'ENS FISCALITZAT

1.2.1. Creació i naturalesa jurídica

BR és una societat anònima creada per diversos ens públics mitjançant escriptura pública atorgada el 24 de desembre de 1993, especialitzada en l'estudi i disseny d'infraestructures i sistemes urbans i en l'elaboració de propostes de desenvolupament urbanístic en l'àmbit metropolità de Barcelona.

L'article 1 dels seus Estatuts (segons nova redacció de l'any 1996) assenyala que és una societat anònima "pluripersonal, d'accionariat públic, empresa en comú i òrgan de gestió directa dels seus socis", i la seva activitat consisteix en la prestació de serveis d'assistència tècnica als seus accionistes i als altres agents públics vinculats o dependents en matèria d'intervencions urbanístiques i infraestructurals de tota mena.

L'evolució de la composició de l'accionariat ha estat la següent:

Nom	Fins al 23.5.95	Del 23.5.95 al 30.4.96	Del 30.4.96 al 29.5.97	Del 29.5.97 al 31.12.01
Societat Urbanística Metropolitana de Rehabilitació i Gestió, SA (Regesa) (Consell Comarcal del Barcelonès)	22,220	18,182	12,500	11,765
Transports de Barcelona, SA (EMT)	5,190	4,242	6,250	5,882
Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA (EMT)	5,930	4,848	6,250	5,882
Ajuntament de Barcelona	-	-	18,750	17,647
Consorti de la Zona Franca	22,220	18,182	12,500	11,765
Empresa Metropolitana de Sanejament (EMSSA) (Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus)	22,220	18,182	12,500	11,765
Port de Barcelona	-	18,182	12,500	11,765
Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea (AENA)	-	-	12,500	11,765
RENFE	-	-	6,250	5,882
Mercados y Abastecimientos de Barcelona, SA (Mercabarna) (Ajuntament de Barcelona)	-	-	-	5,882
Societat Municipal d'Aparcaments i Serveis, SA (Ajuntament de Barcelona)	11,110	9,091	-	-
Patronat Municipal d'Habitatge de Barcelona (Ajuntament de Barcelona)	11,110	9,091	-	-
Total	100,000	100,000	100,000	100,000
% de participació del sector públic de Catalunya	77,780	63,636	56,250	55,923

Font: Elaboració pròpia a partir de les escriptures de la Societat.

Nota: En les empreses públiques figura entre parèntesis el nom de l'ens públic participant.

La consideració de BR com a òrgan de gestió directa ha estat objecte de set recursos davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en tres dels quals ja s'ha dictat sentència ferma favorable a BR. Altres dos han estat objecte de recurs de cassació davant el Tribunal Suprem. La sentència (4 de juliol de 2003)

de la Sala del contenció administratiu, Secció setena, del Tribunal Suprem, a la qual més endavant ens referirem, és favorable a la tesi jurídica defensada per BR. Aquest informe, doncs, prenen en consideració les diverses interpretacions jurídiques, accepta aquest criteri que malgrat no es fonamenta encara en jurisprudència establerta i definitiva sembla el més plausible en el context del present informe.

1.2.2. Objecte social

En el moment de la seva constitució, BR d'acord amb la redacció inicial de l'article 2 dels seus Estatuts, tenia per objecte la realització d'estudis, anàlisis i prospeccions sobre aspectes urbanístics, territorials i mediambientals; la projecció, promoció, gestió, desenvolupament, direcció, assessorament, execució i explotació de tot tipus d'obres, edificacions, infraestructures i sistemes urbans. Les esmentades activitats podien ser realitzades directament per la Societat o indirectament mitjançant la titularitat d'accions o participacions en societats amb objecte idèntic o anàleg. L'any 1996 es va donar una nova redacció a l'article 2, d'acord amb la qual l'objecte social passava a ser la prestació de serveis d'assistència tècnica als seus socis i altres agents públics vinculats o dependents en matèria d'intervencions urbanístiques i infraestructurals de tota mena, mitjançant la realització dels estudis, anàlisis i prospeccions de contingut urbanístic, territorial i mediambiental, necessaris per a la promoció, gestió, direcció, assessorament, execució i explotació de tota mena de projectes, obres, edificacions, infraestructures i sistemes urbans. Com en la redacció anterior, s'afegeix que les esmentades activitats poden ser realitzades directament per la Societat o indirectament mitjançant la titularitat d'accions o participacions en societats amb objecte idèntic o anàleg. L'any 1998 es donà la redacció vigent a aquest article, que es transcriu a continuació:

"La societat té per objecte: la prestació de serveis als seus socis i als altres agents públics, vinculats o dependents en matèria d'intervencions urbanístiques, medioambientals i infraestructurals de tota mena, mitjançant la realització d'estudis, anàlisis i prospeccions de contingut urbanístic, territorial i medioambiental i la promoció, gestió, direcció, assessorament, contracció, execució i explotació de tota mena de projectes, obres, edificacions, infraestructures i sistemes urbans. Les esmentades activitats podran ser realitzades directament per la Societat o indirectament mitjançant la titularitat d'accions o participacions en societats amb objecte idèntic o anàleg."

La modificació en l'objecte social de BR des de l'any 1996 restringeix l'activitat de la Societat a projectes relacionats directament amb els seus socis o amb altres agents públics vinculats o dependents.

1.2.3. Activitat

BR treballa per als seus accionistes i per a altres ens públics o privats en projectes relacionats directament amb els seus socis, que li encomanen les tasques a realitzar mitjançant encàrrecs o mitjançant la signatura de convenis o mandats. Aquestes tasques són principalment la redacció de projectes, la gestió, la direcció i la contractació d'obres. BR realitza aquestes tasques de manera indirecta mitjançant la contractació d'empreses o particulars, i el seu personal actua com a supervisor. Només en dues actuacions (obres a la llera del riu Besòs i els accessos viaris a la Sagrera) BR ha subscrit contractes d'obra en nom propi; en la resta de casos, les administracions són les signatàries d'aquests contractes.

Les actuacions més significatives gestionades per BR són les relacionades amb els següents projectes:

- Remodelació de la llera del riu Besòs
- Cobertura de trams del primer cinturó
- Remodelació de la plaça Cerdà
- Accessos viaris a Sagrera

Aquestes actuacions s'han fet a l'empara de convenis signats amb l'Ajuntament de Barcelona, amb l'Institut Municipal d'Urbanisme (IMU), amb la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (MMAMB), amb La Maquinista Terrestre y Marítima, SA (d'acord amb el conveni marc signat amb l'Ajuntament de Barcelona), i amb el Consorci per a la defensa de la Conca del Riu Besòs i ajuntaments afectats pel projecte del riu Besòs.

En l'apartat 2.5.2 del present informe es fa una anàlisi detallada dels convenis més importants portats a terme en el període fiscalitzat.

1.2.4. Òrgans rectors

D'acord amb els seus Estatuts, els òrgans rectors de la Societat són la Junta General i el Consell d'Administració.

1.2.4.1. *El Consell d'Administració*

D'acord amb els Estatuts, el Consell d'Administració estarà integrat per un mínim de tres i un màxim de quinze membres. Els membres del Consell d'Administració seran nomenats per la Junta General per un termini de 5 anys podent ésser indefinidament reelegits per períodes de la mateixa durada màxima.

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA — INFORME 17/2004

El quadre següent mostra els consellers de la Societat i el període en què han estat membres del Consell d'Administració de BR:

Nom	Des de	Fins a
Pasqual Maragall Mira	24.12.1993	26.06.1997
Joan Blanch Rodríguez	24.12.1993	16.12.1998
Joan Torres Carol	24.12.1993	30.04.1996
Xavier Valls Serra	24.12.1993	30.04.1996
Josep Anton Acebillo Marin	24.12.1993	
Manel Hernández i Carrera	13.12.1994	13.11.1999
Carles Ponsa Ballart	13.12.1994	26.06.1997
Pere Caralps Riera	23.05.1995	30.06.1998
FMB, SA (Joan Clos Matheu)	30.04.1996	26.06.1997 (a)
TB, SA (Carme San Miguel Riubal)	30.04.1996	26.06.1997 (a)
Alfonso de Alfonso Bozzo	30.04.1996	26.06.1997
RENFE (Plácido Sánchez i Ceballos)	30.04.1996	26.06.1997
Lluís Tejedor Ballesteros	30.04.1996	
Dídac Pestaña Rodríguez	30.04.1996	
CONSORCI DE LA ZONA FRANCA DE BARCELONA (Miquel Botella Pahissa)	26.06.1997	27.11.2000
MERCABARNA, SA (Jordi Maymó Asses)	26.06.1997	
Antonio Pedrós Vilapriñó	26.06.1997	
RENFE (José María Alonso Abellán-García)	26.06.1997	
Joan Clos Matheu	26.06.1997	
Carme Sanmiguel Riubal	26.06.1997	
Xavier Casas Masjoan	30.06.1998	
Albert Muixí Roset	30.06.1998	
REGESA (Antoni Santiburcio Moreno)	17.06.1999	16.01.2002
José Ignacio Cuervo Argudín	28.06.2000	
Maite Arqué Ferrer	28.06.2000	
CONSORCI DE LA ZONA FRANCA DE BARCELONA (Guillermo Gutiérrez García)	27.11.2000	
REGESA (Maite Arqué Ferrer)	16.01.2002	
Ma. Àngels Badia Gascó (Secretària no consellera)	24.12.1993	10.05.2001
Alex Rocabert Marçet (Secretari no conseller)	10.05.2001	

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes de la Junta General i de les escriptures formalitzades per la Societat.

(a) La Junta General de 26.6.97 va substituir com a membres del Consell d'Administració les persones jurídiques FMB, SA i TB, SA per les persones físiques Sr. Joan Clos Matheu i Sra. Carme Sanmiguel Riubal.

El Consell d'Administració en la seva constitució en data 24 de desembre de 1993 va nomenar conseller delegat el Sr. Josep Anton Acebillo Marin amb totes les facultats que ostenta el Consell d'Administració, llevat de les legalment indelegables. En data 20 d'abril de 1994 va ser nomenat, a més, director de la Societat. El Consell d'Administració de data 20 de desembre de l'any 2000 va confirmar el Sr. Acebillo en el càrrec de conseller delegat i el va rellevar de les funcions executives i directives.

El Consell d'Administració del 24 de desembre de 1993 va nomenar gerent de la Societat la Sra. Teresa García Alba la qual va ocupar aquest càrrec fins el 26 de novembre de 1997 en què va presentar la seva renúncia i va ser nomenat gerent el Sr. Miquel Sodupe Roure.

2. FISCALITZACIÓ

2.1. INFORME D'AUDITORIA. CONTROL FINANCER. INFORME DE LA SINDICATURA DE COMPTES

2.1.1. Informe d'auditoria

BR com a societat anònima està sotmesa a tota la normativa mercantil que regula aquest tipus de societats i, per tant, també a les normes sobre auditoria que els són aplicables.

La Junta General del 20 d'abril de 1994 va nomenar auditors de la Societat la firma Velasco, Gay i Cia. per un període de tres anys. Aquest contracte ha estat renovat anualment per acords successius de la Junta General fins a l'exercici 2000. En la Junta General del 27 de juny de 2001 va ser nomenada la UTE Arthur Andersen i Cia., S. Com. y Gabinete Técnico de Auditoría y Consultoría, SA, com a auditors per als exercicis 2001, 2002 i 2003.

Els informes d'auditoria dels anys 1994 a 2001 presenten una opinió favorable.

2.1.2. Control financer

BR no és una societat íntegrament ni majoritàriament propietat d'un ens local; per tant, les normes sobre el control financer d'aquestes societats per part del corresponent ens local matriu previstes per la normativa local per a les societats totalment o majoritàriament propietat d'un ens local, no són d'aplicació en aquest cas.

No obstant això, el Conveni interadministratiu de cooperació entre les diferents entitats metropolitanes, l'Ajuntament de Barcelona i el Consell Comarcal del Barcelonès per a l'actuació conjunta en matèria d'infraestructures i sistemes de 3 de juny de 1996 preveu que el control financer de la Societat serà exercit, en cada moment, per l'administració que ostenti directament o indirectament la majoria relativa del capital social de BR. Des del 30 d'abril de l'any 1996 l'Ajuntament de Barcelona ostentava la majoria relativa amb un 18,750% fins al 29 de maig de 1997 i un 17,647% de participació a partir d'aquella data. Aquesta previsió no contradiu el que estableix la normativa, ja que res no impedeix que mitjançant conveni, diverses administracions es posin d'acord per a exercir el control d'una societat de la qual tinguin el control d'acord amb la normativa mercantil; o perquè aquesta societat voluntàriament assumeixi aquest control com a garantia dels seus finançadors.

Amb data 15 de febrer de l'any 2000 la Sindicatura va rebre de l'Ajuntament de Barcelona còpia de l'informe de la Intervenció sobre la fiscalització a posteriori

correspondent a l'exercici 1998, en el qual es posaven de manifest les següents observacions:

- "1. Degut a què Barcelona Regional, SA, és una societat mercantil amb capital íntegrament públic li són d'aplicació els articles 211 a 227 del ROAS, i per tant, segons l'article 223.2: "La funció interventora i les de control financer i d'eficàcia de la societat es realitzen d'acord amb el que preveu la legislació reguladora de les hisendes locals i les normes mercantils aplicables", i l'article 224.3 especifica: "la societat està sotmesa al règim de comptabilitat pública, sens perjudici que s'adapti a la legislació mercantil aplicable i al pla general de comptabilitat vigent per a les empreses espanyoles". Per tant, Barcelona Regional està sotmesa al control que preveu l'article 194 i següents de la Llei 39/88, reguladora de les hisendes locals, i l'article 4 del Reial Decret 1174/87 de 18 de setembre.
2. L'Oficina Central de Pressupostos, en data 2 d'agost de 1999, responent a l'informe de fiscalització provisional, aporta informes de Patrimoni detallant actuacions i exposant:
 - a) La valoració dels treballs realitzats per Barcelona Regional han estat fets per la pròpia empresa i acceptats per l'òrgan competent de l'Ajuntament.
 - b) Que l'Ajuntament ostenta una majoria relativa del 17,6%.
 - c) Que és de suposar que Barcelona Regional aplica la Llei 13/95 de contractes de les Administracions Pùbliques.
3. Atès que Barcelona Regional, en el seu accionariat (que depèn "directament o indirectament de l'Entitat Metropolitana" –clàusula 3a del Conveni Interadministratiu de Cooperació entre les Entitats Metropolitanes i l'Ajuntament de Barcelona) i en el seu àmbit d'actuació, té caràcter metropolità. En opinió d'aquesta Intervenció la funció interventora i el control economicofinancer s'hauria de realitzar per entitats metropolitanes.

L'Ajuntament no té la majoria prevista en la Regla 411 de la Instrucció de Comptabilitat per a l'Administració Local de 17/7/90.

La Intervenció de Barcelona, no té assignats ni mitjans materials ni personals per fer el control financer a empreses, amb l'amplitud que preveu l'article 201 de la Llei 39/88 reguladora de les hisendes locals, no obstant, en data 1 de desembre de 1998, va dirigir a la Gerència de Serveis Generals de l'Ajuntament, una nota especificant els punts que els auditors que realitzin tasques per l'Ajuntament de Barcelona han d'observar especialment. No consta a aquesta Intervenció que s'hagin

tramés els comptes generals a la Sindicatura, com preceptua l'article 204 de l'esmentada Llei 39/88.

4. En relació als contractes que realitzi Barcelona Regional per al compliment dels seus objectius estatutaris, li és d'aplicació la Llei 13/95 de Contractes de les Administracions Pùbliques, en funció de l'establert en l'article 1.3 de l'esmentada normativa."

De l'anàlisi d'aquest informe podem fer les següents observacions que ja es van posar de manifest en l'informe de fiscalització de la Sindicatura de Comptes corresponent a l'exercici 1998 (Informe 3/2000-A):

- Respecte de l'observació número 1:

Els articles 211 a 226 del Decret 179/1995, de 13 de juny, Reglament d'obres, activitats i serveis dels ens locals (ROAS) regulen el règim de les societats mercantils amb capital íntegrament públic propietat d'un únic ens local. L'article 227 es refereix a societats mercantils amb capital íntegrament públic pertanyent a diverses corporacions locals. BR no es pot incloure en cap dels dos casos anteriors ja que en el seu accionariat hi ha entitats que no són propietat de corporacions locals.

D'altra banda, l'article 194 de la Llei 39/1988, de 27 de desembre, reguladora de les hisendes locals i l'article 4 del Reial decret 1174/87, de 18 de setembre, sobre el règim jurídic dels funcionaris amb habilitació de caràcter nacional, es refereixen al control per part de les entitats locals de les societats mercantils que en depenguin, sense especificar el grau de dependència. Aquesta dependència s'ha d'entendre com una relació de domini directa o indirecta o com la capacitat d'exercir una notable influència en la seva gestió.

- Respecte de l'observació número 3:

D'acord amb el Conveni, sí correspon a l'Ajuntament de Barcelona el control financer perquè la seva participació és superior a la que ostenten cadascuna de les entitats metropolitanes. Les dues entitats metropolitanes són ens locals diferents i, per tant, no es poden agregar les seves participacions a efectes del que preveu la clàusula 3 del referit Conveni.

D'altra banda, l'Ordre de 17 de juliol de 1990 per la qual s'aprova la Instrucció de Comptabilitat per a l'Administració Local, en la regla 411, preveu que els comptes anuals de les societats mercantils, en el capital social de les quals tingui participació majoritària l'entitat local, s'uniran al seu Compte general. Per tant, els comptes anuals de BR no s'han d'unir al Compte general de cap de les entitats locals que hi participen.

Pel que fa a l'obligació de retre comptes a la Sindicatura, BR, d'acord amb els articles 190 i 204 de la Llei reguladora de les hisendes locals, no està obligada a realitzar l'esmentat retinent. Això no obstant, sí està obligada, d'acord amb els articles 4 i 5 de la Llei 6/1984, de 5 de març, de la Sindicatura de Comptes, modificada per la Llei 15/1991, de 4 de juliol, a col·laborar i cooperar amb la Sindicatura en allò que li sigui requerit.

- Respecte de l'observació número 4:

Pel que fa a la contractació realitzada per BR, vegeu apartat 2.6.

En la sessió del Consell d'Administració de BR de 20 de desembre de 2000 es va donar compte de l'informe de la Sindicatura de Comptes de l'exercici 1998 i es va establir que fos l'Ajuntament de Barcelona qui efectués el control financer de la Societat d'acord amb els criteris establerts al Conveni Interadministratiu del 3 de juny de 1996 en relació amb l'accord del Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona de 20 de desembre de 1996 per a la realització de l'esmentat control financer a les empreses municipals. Aquest Consell Plenari aprova la Normativa que desenvolupa l'exercici de la funció interventora a l'Ajuntament de Barcelona i respecte a les empreses municipals diu:

“Norma 4a. Empreses municipals

Sense perjudici de l'exercici de la funció interventora en la fiscalització de les transferències i subvencions realitzades a les empreses municipals i amb les reserves previstes en l'article 296 del ROAS, Decret 179/95, i disposició addicional 1a del RD 2188/95, de 28 de desembre, les empreses municipals estarán sotmeses a una auditoria de comptes per professionals externs.”

2.1.3. Informe de la Sindicatura de Comptes

La Sindicatura va fiscalitzar els comptes de BR corresponents a l'exercici 1998. Les observacions i recomanacions que es posen de manifest en aquell informe (Informe 3/2000-A) són les següents:

- “Resten pendents de revocació els poders especials atorgats en data 3 de febrer de 1997 al Sr. Ramon Garcia Bragado Acin, antic sotsdirector i secretari tècnic de BR, per, entre d'altres, poder subscriure tot tipus de contractes sense límit de quantia. BR hauria de formalitzar aquesta revocació.”

La revocació d'aquests poders ha estat formalitzada en escriptura del 18 de desembre de 2000.

- “Dins l’epígraf de Consums d’explotació, BR inclou 172 MPTA corresponents a despeses de personal imputades a projectes. Segons la classificació que estableix el PGC vigent per a les empreses, aquestes despeses haurien de classificar-se com a despeses de personal per la qual cosa els Consums d’explotació serien inferiors i les despeses de personal serien superiors en 172 MPTA als que figuren en els comptes anuals.”

BR ha aplicat aquest criteri a partir de l’exercici 2000 (vegeu apartat 2.5.4).

- “Les signatures que consten en les entitats bancàries són indistintes. Malgrat que cada persona té uns poders diferents en funció de les tasques per a les quals ha estat autoritzada, seria convenient que existís com a mínim una signatura mancomunada per a cada cas.”

Vegeu apartat 2.3.5.

- “BR ha registrat com a ingrés i com a despesa el cost de les obres de la llera del riu Besòs, realitzades per encàrrec del Consorci per a la Defensa de la Conca del Riu Besòs. Segons l’opinió de l’ICAC aquesta operació s’hauria d’haver registrat en comptes de tercers i no hauria de formar part dels ingressos ni de les despeses de BR. Fóra convenient que la Societat apliqués aquest criteri en la comptabilització d’aquests tipus d’operacions.”

Vegeu apartat 2.5.2.5.

- “La facturació a l’Ajuntament de Barcelona relativa al Conveni general d’assistència tècnica es fa d’acord amb els imports i terminis establerts en aquest conveni, però sense especificar el cost individualitzat de cada una de les tasques realitzades. Fóra convenient que en el detall de tasques realitzades figurés el cost individualitzat de les activitats facturades.”

Vegeu apartat 2.5.2.2.

- “La Societat imputa les despeses de personal als projectes mensualment d’acord amb els fulls de treball que elabora el personal tècnic. Aquests fulls haurien d’estar signats pel treballador i per la persona que hagués realitzat la supervisió.”

Actualment aquests fulls estan signats.

- “Diversos treballadors en plantilla de BR hi estan adscrits en comissió de serveis des de fa més de dos anys. D’acord amb el que determina l’article 185.1 del Reglament del personal al servei de les entitats locals de Catalunya, la comissió de serveis té caràcter temporal i no pot durar més de dos anys.”

Vegeu apartat 2.5.4.

- “Les despeses corresponents a l’estructura general de BR no s’imputen comptablement al cost dels projectes. Per tal de conèixer el marge real dels projectes fóra convenient que, a més de fer la imputació en el moment de calcular l’escandall, les despeses d’estructura general també s’imputessin comptablement al cost dels projectes.”

Vegeu apartat 2.5.2.

- “BR es dedueix el 100% de l’IVA suportat en les despeses relacionades amb el Conveni de cooperació per a la gestió i execució del projecte de recupració medioambiental del tram final de la llera del riu Besòs, i per a la resta de despeses es dedueix un 79%. El funcionament de la Societat no s’ajusta a cap de les dues modalitats que l’article 103 de la Llei 37/1992 de l’Impost sobre el valor afegit preveu per l’aplicació de la prorrata: la prorrata general i l’especial. BR hauria de sol·licitar formalment a l’Administració l’aplicació de la prorrata especial o bé aplicar la modalitat de la prorrata general.”

Vegeu apartat 2.5.3.

- “Encara que les normes sobre el control financer de societats totalment o majoritàriament propietat d’ens locals no són d’aplicació en el cas de BR, el conveni interadministratiu entre les entitats metropolitanes i l’Ajuntament de Barcelona per a l’actuació conjunta en matèria d’infraestructures i sistemes de 3 de juny de 1996 preveu que el control financer de la Societat serà exercit per l’Administració que ostenti, en cada moment, la majoria relativa del seu capital social. Per a l’exercici 1998 aquesta funció corresponia a l’Ajuntament de Barcelona. Tanmateix, l’Ajuntament no ha portat a terme aquest control.”

BR actualment està sotmesa al control financer de l’Ajuntament de Barcelona mitjançant auditoria externa (vegeu apartat 2.1.2).

2.2. ESTATS FINANCERS

A continuació es presenten els balanços de situació i els comptes de pèrdues i guanys de BR des de l’exercici 1994 fins a 2001.

Balanços de situació

ACTIU	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
IMMOBILITZAT	38.067	46.826	55.807	56.089	61.712	74.523	85.890	77.318
Despeses d'establiment	1.445	1.804	2.264	1.642	855	429	115	11
Immobilitzat immaterial	3.942	5.371	4.957	5.401	14.078	12.647	16.081	14.316
Immobilitzat material	30.670	37.641	46.576	47.036	44.744	59.382	67.364	60.636
Immobilitzat financer	2.010	2.010	2.010	2.010	2.035	2.065	2.330	2.355
DESPESES A DISTRIBUIR DIVERSOS EXERCICIS	0	189	63	3	0	0	0	0
ACTIU CIRCULANT	175.992	182.075	319.150	765.967	1.857.770	2.206.252	1.264.491	627.250
Existències	3.641	7.551	35.732	22.290	77.310	102.665	125.267	61.589
Deutors	111.349	94.475	216.207	524.900	1.647.481	1.931.921	702.303	411.381
Inversions financeres temporals	0	390	0	0	0	0	0	0
Tresoreria	60.892	79.499	67.088	218.259	132.038	170.811	436.131	152.886
Ajustaments per periodificació	110	160	123	518	941	855	790	1.394
TOTAL GENERAL	214.059	229.090	375.020	822.059	1.919.482	2.280.775	1.350.381	704.568

18

PASSIU	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
FONS PROPIS	138.338	173.527	250.633	269.171	278.818	287.543	288.531	291.785
Capital subscrit	135.000	165.000	240.000	255.000	255.000	255.000	255.000	255.000
Reserves	0	3.338	8.527	10.633	14.171	23.818	32.543	33.531
Pèrdues i guanys	3.338	5.189	2.106	3.538	9.647	8.725	988	3.254
CREDITORS A LLARG TERMINI	0	804	201	11.200	9.600	9.600	8.000	6.400
Altres creditors	0	0	0	11.200	9.600	9.600	8.000	6.400
CREDITORS A CURT TERMINI	75.721	54.759	124.186	541.688	1.631.064	1.983.632	1.053.850	406.383
Creditors comercials	40.671	17.945	59.990	468.391	1.543.464	1.930.751	994.908	338.605
Altres deutes no comercials	35.050	36.814	64.196	72.697	82.921	46.525	50.391	58.176
Administracions públiques	26.630	25.155	49.357	55.516	63.615	26.273	34.177	43.260
Remuneracions pendents de pagament	8.420	11.659	14.839	17.181	17.706	18.652	14.614	13.316
Altres deutes	0	0	0	0	1.600	1.600	1.600	1.600
Ajustaments per periodificació	0	0	0	600	4.679	6.356	8.551	9.602
TOTAL GENERAL	214.059	229.090	375.020	822.059	1.919.482	2.280.775	1.350.381	704.568

Imports en milers de pessetes.

Font: Comptes anuals de la Societat.

Comptes de pèrdues i guanys

DEURE	Exercici 1994	Exercici 1995	Exercici 1996	Exercici 1997	Exercici 1998	Exercici 1999	Exercici 2000	Exercici 2001
DESPESES								
Consums d'explotació	93.593	130.762	174.910	709.313	2.052.627	2.571.968	1.716.805	397.531
Despeses de personal	56.695	72.788	115.969	129.777	122.865	117.352	374.189	410.048
Dotacions per amortització d'immobilitzat	4.460	7.263	8.480	11.960	14.248	17.143	19.395	22.672
Variació de les provissons de tràfic i pèrdues de crèdits incobrables	0	0	0	0	0	124	(114)	7.882
Altres despeses d'explotació	28.314	32.904	52.025	42.728	45.780	34.061	96.717	115.485
Tributs:								
Impost sobre activitats econòmiques	36	528	545	536	(2.691)	(24.839)	(4.761)	5.748
Ajustaments positius en la imposició indirecta	-	-	-	-	536	743	735	-
Altres tributs	-	-	-	-	(3.227)	(25.582)	(5.524)	-
Serveis exteriors:								
Arrendaments i cànons	28.278	32.376	51.480	42.192	48.471	58.900	101.478	109.737
Reparacions i conservació	12.510	15.015	15.718	16.220	16.545	17.493	20.152	21.530
Serveis de professionals independents	903	584	1.475	605	270	3.369	7.753	5.086
Transports	3.867	2.840	4.418	5.559	5.644	6.041	9.776	26.384
Primes d'assegurances	369	714	1.360	2.199	1.976	2.719	3.033	3.034
Subministraments	288	493	746	828	872	1.039	1.024	946
Despeses d'oficina	1.662	2.250	2.948	4.275	4.428	5.267	6.855	6.761
Sserveis de neteja	4.830	7.128	14.494	-	-	-	-	-
Altres despeses	2.813	1.927	2.185	-	-	-	-	-
Ajustaments negatius en la imposició indirecta	1.036	1.425	2.027	17.131	18.456	22.972	52.885	45.996
Serveis bancaris i similars	-	-	6.109	(4.625)	-	-	-	-
Publicitat, propaganda i relacions públiques	-	-	-	-	102	-	-	-
BENEFICIS D'EXPLOTACIÓ	1.157	4.551	450	3.448	8.737	10.184	0	12.255
Despeses financeres i despeses assimilades	0	149	126	59	3	0	0	0
RESULTATS FINANCERS POSITIUS	3.978	3.441	2.766	1.961	3.763	2.848	7.234	1.947
BENEFICIS DE LES ACTIVITATS ORDINÀRIES	5.135	7.992	3.216	5.409	12.500	13.032	3.092	14.202
Pèrdues provenents imm. immaterial, material i cartera de control	-	-	-	-	82	97	1.536	4.048
Despeses extraordinàries	-	9	-	-	-	-	-	-
Despeses i pèrdues d'altres exercicis	-	-	-	12	389	124	36	7.756
RESULTATS EXTRAORDINARIS POSITIUS	0	0	24	34	1.232	282	0	0
BENEFICIS ABANS D'IMPOSTOS	5.135	7.983	3.240	5.443	13.732	13.314	1.520	5.006
Impost sobre societats	1.797	2.794	1.134	1.905	4.085	4.589	532	1.752
RESULTAT DE L'EXERCICI (BENEFICIS)	3.338	5.189	2.106	3.538	9.647	8.725	988	3.254

Imports en milers de pessetes.

Font: Comptes anuals de la Societat.

HAVER	Exercici 1994	Exercici 1995	Exercici 1996	Exercici 1997	Exercici 1998	Exercici 1999	Exercici 2000	Exercici 2001
INGRESSOS								
Ingressos d'explotació	184.219	248.268	351.834	897.226	2.244.257	2.750.832	2.202.850	965.873
Import net xifra de negocis	184.219	248.268	216.509	758.226	2.074.257	2.602.425	1.998.398	814.013
Augment d'existències de productes acabats i en curs	0	0	0	0	0	0	55.146	0
Altres ingressos d'explotació	0	0	135.325	139.000	170.000	148.407	149.306	151.860
- Subvencions	-	-	135.000	139.000	170.000	148.093	148.916	151.179
- Ingressos accessoris i altres de gestió corrent	-	-	325	-	-	314	390	681
PÈRDUES D'EXPLOTACIÓ								
Ingressos financers	0	0	0	0	0	0	4.142	0
Beneficis alienació imm. immat., material i cartera de control	3.978	3.590	2.892	2.020	3.766	2.848	7.234	1.947
Ingressos extraordinaris	-	-	-	-	-	380	-	2.608
Ingressos i beneficis d'altres exercicis	-	-	24	46	1.703	123	-	-
RESULTATS EXTRAORDINARIS NEGATIUS								
Imports en milers de pessetes.	0	9	0	0	0	0	1.572	9.196

Font: Comptes anuals de la Societat.

2.3. ACTIU

2.3.1. Immobilitzat immaterial

L'evolució dels diferents comptes que formen l'immobilitzat immaterial ha estat la següent:

Descripció	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
Programes informàtics	4.298	5.040	5.665	7.529
Drets sobre béns en arrend. financer	0	1.537	1.537	1.537
Amortització acumulada	(356)	(1.206)	(2.245)	(3.665)
Total	3.942	5.371	4.957	5.401

Descripció	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
Programes informàtics	19.390	21.108	28.222	30.493
Drets sobre béns en arrend. financer	0	0	0	0
Amortització acumulada	(5.312)	(8.461)	(12.141)	(16.177)
Total	14.078	12.647	16.081	14.316

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia a partir dels balanços de sumes i saldo de la Societat.

L'amortització de l'immobilitzat immaterial es fa seguint el mètode lineal, en funció de la vida útil estimada, aplicant un percentatge del 15% fins a l'exercici 1997 i del 16,6% a partir de l'exercici 1998.

2.3.2. Immobilitzat material

L'evolució dels diferents comptes que formen l'immobilitzat material ha estat la següent:

Descripció	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
Construccions	18.265	22.825	22.903	23.435
Altres instal·lacions	0	0	0	0
Mobiliari	6.675	6.792	8.469	9.371
Equips processos informació	9.472	17.706	31.647	40.447
Amortització acumulada	(3.742)	(9.682)	(16.443)	(26.217)
Total	30.670	37.641	46.576	47.036

Descripció	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
Construccions	23.481	23.639	26.925	0
Altres instal·lacions	0	0	0	27.649
Mobiliari	12.300	17.970	22.448	26.106
Equips processos informació	46.804	67.269	82.658	92.547
Amortització acumulada	(37.841)	(49.496)	(64.667)	(85.666)
Total	44.744	59.382	67.364	60.636

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia a partir dels balanços de sumes i saldo de la Societat.

La Societat ha comptabilitzat fins a l'any 2000 dins de Construccions les despeses de condicionament de les oficines on actualment desenvolupa la seva activitat, incorregudes en la seva major part en l'exercici 1994. L'any 2001 la Societat ha reclassificat aquestes despeses a Altres Instal·lacions i ha modificat la seva vida útil, que ha passat a ser de 12,5 anys en lloc de 50. Com a conseqüència d'aquest canvi la Societat ha registrat a Despeses extraordinàries 7,7 MPTA en concepte de dotació a l'amortització d'exercicis anteriors. A 31 de desembre de 2001 resten per amortitzar 14,3 MPTA.

D'acord amb la resposta del Instituto de Contabilidad y Auditoría de Cuentas (ICAC) a la consulta número 4 publicada en el BOICAC número 13, aquestes despeses, quan s'hagin produït amb motiu de l'inici de l'activitat de l'empresa o d'una ampliació de la seva capacitat operativa i abans que l'empresa comenci o reprengui la seva activitat en aquest local, hauran de registrar-se com a "despeses de primer establiment" i imputar-se a resultats sistemàticament en un termini no superior a cinc anys. Si la Societat ho hagués comptabilitzat d'aquesta manera aquestes despeses estarien totalment amortitzades. Tanmateix, la Societat ha seguit el criteri explcitat en el paràgraf anterior perquè considera que gran part d'aquestes despeses corresponen al cost dels plafons separadors de despatxos que es podrien adaptar a un altre local si fos necessari.

La Societat amortitza els elements de l'immobilitzat material de forma lineal en funció de la seva vida útil, d'acord amb els percentatges següents:

Concepte	Percentatge
Construccions:	
- Obres	2
- Instal·lació elèctrica	8
Altres instal·lacions	8
Mobiliari	10
Equip informàtic	25

Font: Comptes anuals de la Societat.

2.3.3. Existències

El detall de la composició de les existències de la Societat al tancament de cada exercici és el següent:

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA — INFORME 17/2004

Descripció	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
<u>1995</u> AJT BCN - Projecte Vores Ronda AJT BCN - Projecte Bombers / Mercat PORT- Altern. ferrov. Plat. log. Delta Llobr.	1.534 2.107	3.137 4.414	3.410 4.475	5.437 11.229
<u>1996</u> AJT. BCN - Conveni General AJT BCN - Exposició Logística IMU - Institut Municipal d'Urbanisme			11.106 16.658	2.092 3.139
<u>1997</u> MMAMB - Mandat Llera Riu Besòs AJT BCN - Mandat Llera Riu Besòs			83	393
Altres				
Total	3.641	7.551	35.732	22.290

Descripció	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
<u>1994</u> MMAMB - Conveni General			4.212	
<u>1996</u> AJT. BCN - Conveni General CTC - Cable i Televisió de Catalunya IMU - Institut Municipal d'Urbanisme	342 16.451		3.255 12.697	13.524 2.394
<u>1997</u> PORT - Pla Especial de la Zal 1a. i 2a. fase MTM - La Maquinista Terrestre i Marítima (vegeu apartat 2.5.2.4)	57.259	10.116	34.798	37.561
<u>1998</u> AJT BCN - Sant Andreu Districte Industrial	1.444			
<u>1999</u> AJT. BCN - Centre Convencions Diagonal CONSORCI BESÒS - Pont de Vianants CONS. BESÒS - Port Esportiu Infraestruc. FONS EUROP. - INREGIA - Projecte Prima		9.805 3.530 4.525	1.353	
<u>2000</u> CAMBRA OFIC. COMERÇ - Centre de Conv. DIAGONAL MAR - Centre de Convencions CONS. ZONA FRANCA - Centre de Convenc. AJT. BCN - Conveni Endesa		2.586 2.586 2.586 4.960		
AJT. BCN - Conveni Poble Nou AJT. BCN, STA. COLOMA, MONTCADA - Llera Riu Besòs Obres Complementàries CONSELL INSULAR D'EIVISSA		1.809 52.711 4.699		
<u>2001</u> INFRASTRUCTURES 2004 STAT. GRAL. AIGÜES BCN			31.423 2.372 14.441	
AJT. STA. COLOMA - Llera Riu Besòs Danys AJT. MONTCADA - Llera Riu Besòs Danys SUNBORN INTERNATIONAL AJT. BCN - Pla Energètic MERCABARNA			4.814 1.186 3.498	1.260 3.448
FERROCARRIL METROPOLITÀ BCN TRANSPORTS DE BCN		945 945	5.088 5.088	
Altres	1.814	862	24	3.402
Total	77.310	102.665	125.267	61.589

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpria a partir dels Balanços de costos i dels de sumes i saldo.

2.3.4. Deutors

El detall dels saldos dels comptes de deutors es presenta en el quadre següent:

Descripció	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
Clients	109.334	91.924	169.361	513.630
Deutors	1.016	677	45.182	1.618
Hisenda pública	976	1.874	1.621	6.892
Provisió per insolvències de tràfic	0	0	0	0
Partides pendents d'aplicació	23	0	43	2.760
Total	111.349	94.475	216.207	524.900

Descripció	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
Clients	1.619.352	1.911.675	699.233	373.377
Deutors	23.129	14.925	3.070	14.523
Hisenda pública	5.000	5.321	0	0
Provisió per insolvències de tràfic	0	0	0	(7.834)
Partides pendents d'aplicació (vegeu 2.5.2.4)	0	0	0	31.315
Total	1.647.481	1.931.921	702.303	411.381

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia.

A continuació es mostra un quadre amb els saldos dels principals clients i deutors per anys:

Nom	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
MMAMB	103.625	53.100	55.440	52.611
Ajuntament de Barcelona	5.709	6.032	33.433	74.000
IMU	0	0	106.000	50.659
ConSORCI per a la defensa de la Conca del Besòs	0	0	0	240.799
MTM, SA	0	0	0	69.600
Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	0	0	0	0
Infraestructures 2004, SA	0	0	0	0
Altres	1.016	33.469	19.670	27.579
	110.350	92.601	214.543	515.248

Nom	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
MIMAMB	63.520	29.000	29.000	29.000
Ajuntament de Barcelona	49.925	53.375	339.963	79.422
IMU	193.712	70.810	64.561	0
ConSORCI per a la defensa de la Conca del Besòs	1.216.893	1.136.597	0	0
MTM, SA (vegeu 2.5.2.4)	89.428	549.903	141.649	98.840
Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	0	0	0	48.715
Infraestructures 2004, SA	0	0	0	77.140
Altres	29.003	86.915	127.130	54.783
	1.642.481	1.926.600	702.303	387.900

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia.

El deute del Consorci per a la Defensa de la Conca del Riu Besòs als exercicis 1998 i 1999 correspon a part de la facturació relacionada amb el projecte de recuperació de la llera del riu Besòs. Aquest deute s'ha anat cancel·lant a mesura que el Consorci ha anat rebent els fons europeus o els dels ens locals que finançen el projecte (vegeu apartat 2.5.2.5).

Des de l'exercici 1998, dins el deute de la MMAMB s'inclouen 29 MPTA corresponents a una factura relativa a estudis i assessorament en relació amb l'impacte sònic, la gestió aeroportuària, l'impacte econòmic i la tercera pista de l'aeroport de Barcelona. La Societat ha provisionat com a incobrables a 31 de desembre de 2001, 7,8 MPTA corresponents a aquesta factura i ha cobrat la resta el mes de juliol de 2002.

El deute de l'Ajuntament de Santa Coloma a 31 de desembre de 2001 correspon a la part executada i facturada pendent de cobrament dels convenis amb BR relacionats amb la cooperació per a la gestió i execució de les obres complementàries i finals de reparació i millora del projecte de recuperació mediambiental del tram final de la llera del riu Besòs. Dels 124 MPTA que corresponia assumir a aquell Ajuntament resten pendents de facturar aproximadament 27 MPTA i de la part ja facturada resten pendents de cobrar 48,7 MPTA. L'Ajuntament ha acordat l'ajornament del pagament de totes les obligacions pendents derivades dels convenis descrits fins a l'exercici 2004 donat que han sorgit altres necessitats a Santa Coloma que requereixen finançament urgent.

2.3.5. Tresoreria

El detall dels saldos dels comptes de Tresoreria és el següent:

Descripció	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
Caixa	8	9	9	32
Bancs i institucions de crèdit	60.884	79.490	67.079	218.227
Total	60.892	79.499	67.088	218.259

Descripció	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
Caixa	39	334	357	402
Bancs i institucions de crèdit	131.999	170.477	435.774	152.484
Total	132.038	170.811	436.131	152.886

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia.

En l'anàlisi dels moviments dels comptes bancaris s'observa que, malgrat que la Societat inverteix part dels excedents en valors de renda fixa, durant l'exercici es mantenen saldos elevats que, segons manifestacions de la Societat, són necessaris per al seu funcionament ja que el quasi total volum dels cobraments i pagaments de BR es produeix a final de mes. A més, en l'exercici 2001 es va constituir una pòlissa de crèdit per valor de 150 MPTA amb la finalitat, segons manifestacions de BR, de tenir cobertes possibles necessitats de tresoreria. Aquesta pòlissa no ha estat utilitzada.

Segons manifestacions de la Societat, les signatures que consten en les entitats bancàries són indistintes. Malgrat que cada persona té uns poders diferents en

funció de les tasques per a les quals ha estat autoritzada, seria convenient que existís com a mínim una signatura mancomunada per a cada cas.

2.4. PASSIU

2.4.1. Fons propis

El moviment dels Fons propis de la Societat ha estat el següent:

Concepte	Capital	Reserva legal	Resultat de l'exercici	Total
Aportació capital inicial	135.000	-		
Saldo a 31-12-94	135.000	-	3.338	138.338
Ampliació de capital 1	30.000	-	-	
Distribució del resultat	-	3.338	(3.338)	
Saldo a 31-12-95	165.000	3.338	5.189	173.527
Ampliació de capital 2	75.000	-	-	
Distribució del resultat	-	5.189	(5.189)	
Saldo a 31-12-96	240.000	8.527	2.106	250.633
Ampliació de capital 3	15.000	-	-	
Distribució del resultat	-	2.106	(2.106)	
Saldo a 31-12-97	255.000	10.633	3.538	269.171
Distribució del resultat	-	3.538	(3.538)	
Saldo a 31-12-98	255.000	14.171	9.647	278.818
Distribució del resultat	-	9.647	(9.647)	
Saldo a 31-12-99	255.000	23.818	8.725	287.543
Distribució del resultat	-	8.725	(8.725)	
Saldo a 31-12-00	255.000	32.543	988	288.531
Distribució del resultat	-	988	(988)	
Saldo a 31-12-01	255.000	33.531	3.254	291.785

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia.

L'evolució del capital social ha estat la següent:

Data	Import	Forma aportació	Subscriptors
24.12.93	135.000	Dinerària	Socis fundadors
23.05.95	30.000	Dinerària	Port de Barcelona
30.04.96	75.000	Dinerària	Socis + Altres
29.05.97	15.000	Dinerària	Mercabarna
Capital a 31.12.01	255.000		

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia.

El 31 de desembre del 2001 es va redenominar el capital a euros amb simultània reducció d'aquest quedant fixat en 1.532.580,60 €.

2.4.2. Creditors commercials

L'evolució dels saldos que formen l'epígraf Creditors commercials és la següent:

Descripció	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
Proveïdors	2.167	6.806	6.154	2.399
Proveïdors Llera Unió Europea	0	0	0	355.070
Proveïdors Llera Tercers	0	0	0	0
Proveïdors Maquinista	0	0	0	0
Prov., retencions per garantia	0	0	0	989
Factures pendents de rebre	14.066	6.548	24.528	44.767
Creditors prestacions serveis	24.438	3.988	28.705	46.623
Clients amb saldo creditor	0	0	0	0
Efectes a pagar a curt termini	0	603	603	201
Bestretes de clients	0	0	0	17.742
Partides pendents d'aplicació	0	0	0	0
Altres	0	0	0	600
Total	40.671	17.945	59.990	468.391

Descripció	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
Proveïdors	4.394	7.994	8.586	7.744
Proveïdors Llera Unió Europea	1.214.930	1.163.990	266.937	0
Proveïdors Llera Tercers	5.799	1.747	844	0
Proveïdors Maquinista	73.392	541.032	215.014	143.678
Prov., retencions per garantia	1.165	175	378	203
Factures pendents de rebre (1)	70.077	27.222	19.761	57.409
Creditors prestacions serveis	170.879	180.954	483.398	122.468
Clients amb saldo creditor	0	0	0	7.103
Efectes a pagar a curt termini	0	0	0	0
Bestretes de clients	2.828	7.637	0	0
Partides pendents d'aplicació	0	0	(10)	0
Altres	0	0	0	0
Total	1.543.464	1.930.751	994.908	338.605

Imports en milers de pessetes.

Font: Balanços de sumes i saldos de la Societat.

(1) S'inclouen 24,7 MPTA corresponents a factures pendents de rebre relacionades amb el projecte de recuperació mediambiental de la llera del riu Besòs (vegeu apartat 2.5.2.5).

La majoria de proveïdors presta garantia a BR amb aval bancari, que es retorna quan el proveïdor el reclama passat el període de garantia establert.

2.4.3. Administracions públiques creditores

El detall dels saldos dels comptes d'Administracions públiques creditores és el següent:

Descripció	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
Hisenda Pública creditora per IVA	13.456	4.869	23.647	22.139
Hisenda Pública creditora per IRPF	8.105	11.295	14.792	19.533
Hisenda Pública creditora Imp. Soc.	0	0	0	0
Seguretat Social creditora	2.616	3.510	4.053	4.596
Previsió Seg. Social paga vacances	655	885	1.140	2.218
Impost sobre beneficis diferit	1.798	4.592	5.725	7.630
Altres	0	4	0	(600)
Total	26.630	25.155	49.357	55.516

Descripció	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
Hisenda Pública creditora per IVA	27.743	0	6.009	11.845
Hisenda Pública creditora per IRPF	19.176	10.061	11.825	14.525
Hisenda Pública creditora Imp. Soc	2.440	1.755	860	4.663
Seguretat Social creditora	4.580	5.313	6.791	6.717
Previsió Seg. Social paga vacances	1.252	1.413	1.825	1.935
Impost sobre beneficis diferit	8.424	7.731	6.867	3.575
Altres	0	0	0	0
Total	63.615	26.273	34.177	43.260

Imports en milers de pessetes.

Font: Balanços de sumes i saldo de la Societat.

Impost sobre beneficis diferit

L'impost sobre beneficis diferit recull la diferència entre la despesa comptable i la fiscal generada en els exercicis 1994 i 1995 perquè BR es va acollir a la llibertat d'amortització legalment establerta.

2.4.4. Remuneracions pendents de pagament

BR ha comptabilitzat com a Remuneracions pendents de pagament la part de les pagues extraordinàries i de vacances meritada a final de cada exercici i que es pagaran en l'exercici següent.

2.5. COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS

2.5.1. Compte de pèrdues i guanys analític

A continuació es presenta un quadre de pèrdues i guanys analític on s'han separat els ingressos i despeses imputats a projectes dels d'estructura.

	31.12.94		31.12.95		31.12.96		31.12.97		31.12.98	
	Projectes	Estructura	Projectes	Estructura	Projectes	Estructura	Projectes	Estructura	Projectes	Estructura
Ingressos d'explotació	184.219	0	248.268	0	351.509	325	897.226	0	2.244.257	0
Import net de la xifra de negocis	184.219	0	248.268	0	216.509	0	758.226	0	2.074.257	0
Augment d'exist. prod. acabats i curs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres ingressos d'explotació	0	0	0	0	135.000	325	139.000	0	170.000	0
Despeses d'explotació	(93.858)	(89.204)	(130.766)	(112.951)	(174.910)	(176.474)	(709.313)	(184.465)	(2.052.627)	(182.893)
Consums d'explotació (1)	(41.445)	0	(20.741)	0	(17.891)	0	(543.286)	0	(1.869.556)	0
Despeses de personal (1)	(52.413)	(56.430)	(110.021)	(72.788)	(157.019)	(115.969)	(166.027)	(129.777)	(183.071)	(122.865)
Dotació per amortització d'immobilitzat	0	(4.460)	0	(7.263)	0	(8.480)	0	(11.960)	0	(14.248)
Variacions provisions tràfic i pèrdues	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres despeses d'explotació	0	(28.314)	(4)	(32.900)	0	(52.025)	0	(42.728)	0	(45.780)
I.- RESULTAT D'EXPLOTAÇÃO	90.361	(89.204)	117.502	(112.951)	176.599	(176.149)	187.913	(184.465)	191.630	(182.893)
Ingressos financers	0	3.978	0	3.590	0	2.892	0	2.020	0	3.766
Ingressos financers	0	3.978	0	3.590	0	2.892	0	2.020	0	3.766
Despeses financeres	0	0	0	(149)	0	(126)	0	(59)	0	(3)
Despeses financeres i assimilades	0	0	0	(149)	0	(126)	0	(59)	0	(3)
II.- RESULTAT FINANCER	0	3978	0	3.441	0	2.766	0	1.961	0	3.763
III.- RESULTAT ACTIV. ORDINÀRIES	90.361	(85.226)	117.502	(109.510)	176.599	(173.383)	187.913	(182.504)	191.630	(179.130)
Ingressos extraordinaris	0	0	0	0	0	24	0	46	0	1.703
Despeses extraordinàries	0	0	(9)	0	0	0	0	(12)	0	(471)
IV.- RESULTATS EXTRAORDINARIS	0	0	(9)	0	0	24	0	34	0	1.232
V.- RESULTAT ABANS IMPOTOS	90.361	(85.226)	117.493	(109.510)	176.599	(173.359)	187.913	(182.470)	191.630	(177.898)
Impostos	0	(1.797)	0	(2.794)	0	(1.134)	0	(1.905)	0	(4.085)
VI.- RESULTAT DE L'EXERCICI	90.361	(87.023)	117.493	(112.304)	176.599	(174.493)	187.913	(184.375)	191.630	(181.983)

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia.

(1) En els anys 1994 a 1999, s'ha reclasificat de Consums d'explotació a Despeses de personal la despesa de personal imputada a projectes.

	31.12.99		31.12.00		31.12.01		Total	
	Projectes	Estructura	Projectes	Estructura	Projectes	Estructura	Projectes	Estructura
Ingressos d'explotació	2.750.518	314	2.202.460	390	965.192	681	9.843.649	1.710
Import net de la xifra de negocis	2.602.425	0	1.998.398	0	814.013	0	8.896.315	0
Augment d'exist. de productes acabats i curs	0	0	55.146	0	0	0	55.146	0
Altres ingressos d'explotació	148.093	314	148.916	390	151.179	681	892.188	1.710
Despeses d'explotació	(2.562.116)	(178.532)	(1.989.964)	(217.028)	(681.265)	(272.353)	(8.394.819)	(1.413.900)
Consums d'explotació (1)	(2.375.088)	0	(1.716.805)	0	(397.531)	0	(6.982.343)	0
Despeses de personal (1)	(186.904)	(127.328)	(241.019)	(133.170)	(260.330)	(149.718)	(1.356.804)	(908.045)
Dotació per amortització d'immobilitzat	0	(17.143)	0	(19.395)	0	(22.672)	0	(105.621)
Variacions provisions tràfic i pèrdues	(124)	0	0	114	0	(7.882)	(124)	(7.768)
Altres despeses d'explotació	0	(34.061)	(32.140)	(64.577)	(23.404)	(92.081)	(55.548)	(392.466)
I.- RESULTAT D'EXPLOTACIÓ	188.402	(178.218)	212.496	(216.638)	283.927	(271.672)	1.448.830	(1.412.190)
Ingressos financers	0	2.848	0	7.234	0	1.947	0	28.275
Ingressos financers	0	2.848	0	7.234	0	1.947	0	28.275
Despeses financeres	0	0	0	0	0	0	0	(337)
Despeses financeres i assimilades	0	0	0	0	0	0	0	(337)
II.- RESULTAT FINANCER	0	2.848	0	7.234	0	1.947	0	27.938
III.- RESULTAT ACTIV. ORDINÀRIES	188.402	(175.370)	212.496	(209.404)	283.927	(269.725)	1.448.830	(1.384.252)
Ingressos extraordinaris	0	503	0	0	0	2.608	0	4.884
Despeses extraordinàries	0	(221)	0	(1.572)	0	(11.804)	(9)	(14.080)
IV.- RESULTATS EXTRAORDINARIS	0	282	0	(1.572)	0	(9.196)	(9)	(9.196)
V.- RESULTAT ABANS IMPOTOS	188.402	(175.088)	212.496	(210.976)	283.927	(278.921)	1.448.821	(1.393.448)
Impostos	0	(4.589)	0	(532)	0	(1.752)	0	(18.588)
VI.- RESULTAT DE L'EXERCICI	188.402	(179.677)	212.496	(211.508)	283.927	(280.673)	1.448.821	(1.412.036)

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia.

2.5.2. Projectes

A continuació es mostra un quadre amb les actuacions realitzades per BR durant el període 1994-2001 amb el desglossament dels ingressos i de les despeses directes en què s'ha incorregut i del marge obtingut en l'actuació:

Client - Conveni	Validesa fins a	Import conveni	Ingrés fins al 31.12.01 (II)	Despesa directa incorreguda fins a 31.12.01 (III)	Existències finals a 31.12.01 (IV)	Marge (I)-(II) + (III)
1994						
RENFE - Projecte Sagrera	1994	40.000	40.000	28.520		11.480
Aj. BCN - Projecte Estacions Servei	1994	3.928	3.928	715		3.213
Aj. BCN - Projecte Perpignan	1994	4.964	4.964	4.287		677
Aj. BCN - Projecte Aparcaments	1994	7.826	7.826	10.941		(3.115)
MMAMB - Conveni General	1994/2001	1.159.000		373.261		785.739
1995						
IMI-Institut Mun. d'Informàtica-Telecom.	1995	14.146	14.146	4.683		9.463
Aj. BCN-Projecte Exposició	1995	6.650	6.650	6.535		115
Aj. BCN-Projecte Vores Ronda	1995	3.966	3.966	1.537		2.429
Aj. BCN-Projecte Bombers / Mercat	1995/1996	16.550	16.550	19.865		(3.315)
PORT-Altern. Ferr. plataf. Log. Delta Llob.	1995	36.000	36.000	23.968		12.032
MOPTMA - Plànom Delta	1995	8.406	8.406	3.821		4.585
1996						
Aj. BCN - Conveni General	1996/2001	909.130	909.130	688.271	13.524	234.383
Aj. BCN - Exposició Logística	1996	5.000	5.000	4.545		455
CTC-Cable i Televisió de Catalunya	2003	Obert	80.539	32.018	2.394	50.915
EMT-Estudí Transport Públic BCN/Madrid	1996	2.400	2.400	0		2.400
IMU-Institut Municipal d'Urbanisme	1996/2001	1.025.943	941.331	738.013		203.318
MMAMB-Pont Congost	1996	9.000	0	3.804		(3.804)
1997						
GMR-Conveni Terres Front Litoral (1)	1997/1999	Obert	7.358	1.482		5.876
PORT-Pla Esp. I de la Zal 1a. i 2a. fase	1997/2001	14.843	19.881	13.079		6.802
MMAMB-Aeroport	1997/1998	12.374	12.374	10.669		1.705
MMAMB-Mandat Llera Riu Besòs	1997/1998	39.000	22.000	26.181		(4.181)
Consorci Defensa de la Llera Riu Besòs	1997/2000	2.945.695	2.946.480	2.946.480		0
Aj. BCN - Llibre Verd	1997	30.172	30.172	28.292		1.880
Aj. BCN - Mandat Llera Riu Besòs	1997/1998	58.621	58.621	64.163		(5.542)
MTM-La Maquinista Terrestre i Marítima	1997/2002	2.061.193	1.989.492	2.087.638	37.561	(60.585)
EMT-Conces. línia tramvia baix Llobregat	1997/1998	20.000	20.000	17.782		2.218
1998						
MMAMB-Aeroport 3a pista	1998	25.000	25.000	21.840		3.160
Clavegueram-Xarxa Fibra Òptica	Obert	Obert	34.786	7.694	548	27.640
Consorci Besòs-Fòrum 2004	1998/1999	18.966	18.966	33.244		(14.278)
Aj. BCN-Sant Andreu Districte Industrial	1998/2000	28.121	28.121	27.319		802
1999						
Aj. BCN-Meeting Point	1999	7.759	7.759	9.254		(1.495)
ATM-Tramvia Metro Lleuger	1999	15.000	15.000	18.986		(3.986)
Diputació BCN-Al·legacions Vallès Occid.	1999	7.000	7.000	5.371		1.629
COLT TELECOM ESPAÑA	1999	7.471	6.510	368		6.142
C. Com. Barcelonès - Llera Besòs	1999	6.312	0	0		0
Aj. BCN - Centre Convencions Diagonal	1999/2000	15.379	15.207	13.311		1.896
Consorci Besòs-Pont de Vianants	1999/2000	14.178	14.178	12.614		1.564
Consorci Besòs-Port Esportiu Infraestruc.	1999/2001	106.638	97.992	89.297		8.695
C.Com. Vallès Oriental-Al·legacions	1999	5.500	5.500	324		5.176
Fundació Territori i Paisatge	1999	4.310	4.310	0		4.310
C.Com. Baix Llobregat-Al·legacions	1999	5.500	5.500	5.380		120
Fons Europeus-INREGIA-Projecte Prima	1999-2001	7.077	7.048	10.504		(3.456)
Fons Europeus-Inst. Motori-NAPOLI	1999/2000	2.152	1.498	1.858		(360)

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA — INFORME 17/2004

Client - Conveni	Validesa fins a	Import conveni	Ingrés fins a 31.12.01 (I)	Despesa directa incorreguda fins a 31.12.01 (II)	Existènciesinals a 31.12.01 (III)	Marge (I)-(II) + (III)
2000						
Cambra Of. Comerç—Centre de Convencions	1999/2000	2.586	2.586	2.586		0
Aj. BCN - Llera Danys	2000/2002	206.897	206.897	209.876		(2.979)
Turisme de BCN—Centre de Convencions	1999/2000	862	862	862		0
Diagonal Mar—Centre de Convencions	1999/2000	2.586	2.586	2.586		0
Cons. Zona Franca—Centre de Convenc.	1999/2000	2.586	2.586	2.586		0
Aj. BCN—Conveni Endesa	2000/2001	43.103	41.088	32.022		9.066
Aj. BCN—Conveni Poble Nou	2000/2001	25.862	20.228	19.362		866
Aj. BCN—Llera Besòs Obres complem.	2000/2001	60.345	60.345	61.737		(1.392)
Aj. Sta. Coloma—Llera Besòs Obres comp.	2000/2001	34.483	34.483	35.278		(795)
Aj. Montcada—Llera Besòs Obres comp.	2000/2001	17.241	17.666	18.070		(404)
Aj. Mollet del Vallès—Tramvia	2000	1.700	1.700	3.530		(1.830)
Operadors Telecomunic. Diagonal	2000	2.742	2.742	0		2.742
Cons. Besòs—Port Esport. Edificac.	2000	24.138	24.095	20.877		3.218
Cons. Besòs—R.P. Llera Riu Besòs 2a. Fase	2000/2001	125.000	77.342	61.900		15.442
Consorci Besòs—Pla Especial la Mina	2000/2001	32.409	25.253	25.792		(539)
Consell Insular d'Eivissa	2000	2.500	2.581	2.430		151
Consell Insular d'Eivissa	2000	2.500	2.581	2.430		151
Vallehermoso—Obres Maquinista	2000	56.077	56.077	53.882		2.195
Diputació BCN—Parc Fluvial	2000/2001	28.701	28.701	18.725		9.976
2001						
Infraestructures 2004	2001/2004	559.000	266.000	166.771		99.229
Soc. Gral. Aigües BCN	2001	2.583	2.583	2.372		211
Aj. Sta. Coloma—Llera Riu Besòs Danys	2000/2002	103.448	83.298	84.071		(773)
Aj. Montcada—Llera Riu Besòs Danys	2000/2002	34.483	27.766	28.024		(258)
Cons. Zona Franca—Mollet Calderi	2001/2002	19.600	9.000	10.819		(1.819)
Aj. Montcada—Serveis Afectats Congost	2000/2002	1.615	390	394		(4)
Aj. BCN—Parc Diagonal Mar	2001	5.172	5.172	3.930		1.242
Sunborn International	2001/2002	8.000	800	1.912	1.260	148
Aj. Sta. Coloma—Mandat Llera Riu Besòs	1997/1998	39.000	17.000	3.172		13.828
Aj. BCN—Pla Energètic	2001	21.552	21.552	19.515		2.037
Consell Insular d'Eivissa	2001	1.200	1.200	154		1.046
Mercabarna	2000/2001	6.897	3.448	8.438	3.448	(1.542)
Transports de BCN—Planejam. Cotxeres	2000/2001	4.300	4.300	41		4.259
SMASSA—Pla Especial Can Tunis	2001	4.500	4.500	3.227		1.273
Ferrocarril Metropolità BCN	1999/2001	7.328	7.328	6.400		928
Transports de BCN	1999/2001	7.328	7.328	6.400		928
Aj. BCN—Semaforització Maquinista	2001	16.552	16.548	16.734		(186)
Fons europeus—IRTUS	2001/2002	3.246	649	486		163
Fons europeus—BCN Renovables 2004	2001/2002	9.984	3.993	4.463	207	(263)
Altres			54.660	61.503	2.647	(4.196)
Total			9.788.503	8.401.271	61.589	1.448.821
Existències finals				(61.589)		
Total imputat a projectes			9.788.503	8.339.682		

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació facilitada per BR.

(1) GMR: Gestora Metropolitana de runes

El major volum d'activitat per a BR es concentra en els anys 1998, 1999 i 2000. En aquests anys es registren el 73% dels ingressos i el 80% de les despeses en què s'ha incorregut en el període fiscalitzat.

Els principals convenis subscrits per BR són: el subscrit amb la MMAMB l'any 1994 (vegeu apartat 2.5.2.1), el subscrit amb l'IMU i amb l'Ajuntament de Barcelona (vegeu apartats 2.5.2.3 i 2.5.2.2, respectivament) l'any 1996 i els subscrits l'any 1997 amb el Consorci per a la Defensa de la Llera del riu Besòs (vegeu apartat 2.5.2.5) i amb MTM (vegeu apartat 2.5.2.4). Aquests convenis

concentren un 81,17% de l'ingrés i un 81,34% de la despesa incorreguda en el període fiscalitzat.

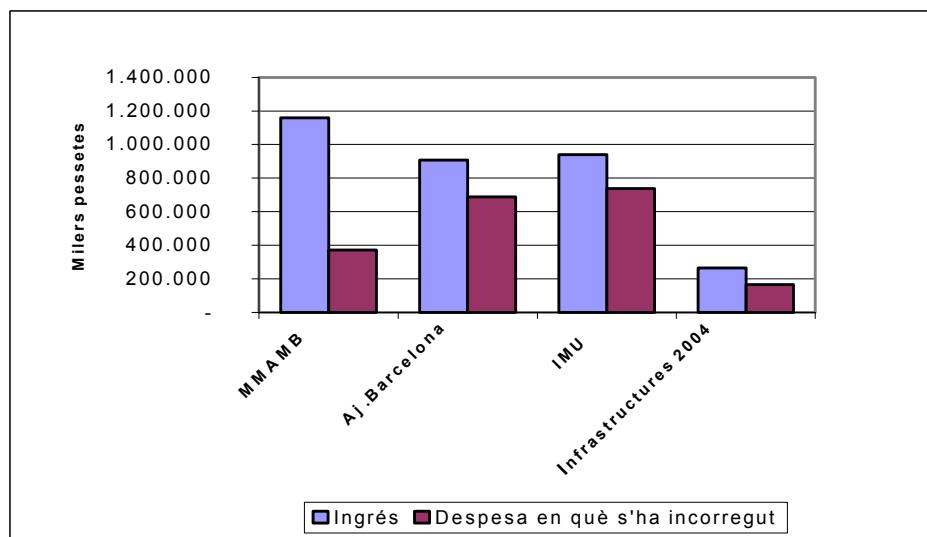
En l'anàlisi del marge dels convenis s'han de tenir en compte els aspectes següents:

- No estan imputades com a cost dels convenis les despeses d'estructura de BR (vegeu apartat 2.5.3). Tanmateix, la Societat coneix el marge real dels projectes perquè imputa les despeses d'estructura extracomptablement.
- La prorrata d'IVA afecta negativament el marge, ja que és un cost que la Societat no pot recuperar quan el que factura al client correspon exactament a l'import contractat i facturat per tercers a BR.
- Hi ha actuacions el cost de les quals és difícil d'imputar a un conveni en concret. En aquests casos, BR calcula aproximadament la despesa a imputar als convenis que es veuen afectats.

Els honoraris de gestió de totes aquestes actuacions són facturats per BR als ens corresponents a excepció de les actuacions gestionades a l'empara del conveni intern de col·laboració i assistència tècnica entre els ens metropolitans de Barcelona i BR que es remuneren mitjançant una subvenció genèrica.

La MMAMB i l'Ajuntament de Barcelona a través de la subvenció indicada i del conveni general d'assistència tècnica suporten el finançament de l'estructura general de BR i els marges negatius que es puguin generar en altres actuacions.

A continuació es mostra un gràfic on es posa de manifest la contribució dels diferents ens al finançament de l'estructura de BR:

Font: Elaboració pròpia.

El marge resultant del conveni general amb l'IMU es calcula a partir del pressupost d'execució material de l'obra. En la resta de casos, en la fase d'estudi per l'acceptació d'un projecte BR calcula que l'ingrés del projecte cobreixi les despeses directes previstes més un percentatge de les indirectes. Malgrat aquesta previsió el preu producte de la negociació dels diferents convenis no sempre cobreix les despeses indirectes.

A continuació es descriuen els principals convenis subscrits per BR.

2.5.2.1. *MMAMB-Conveni General*

El 21 de juliol de 1994 es va signar un conveni intern de col·laboració i assistència tècnica entre diversos ens metropolitans i BR per establir un marc de referència entre les parts per col·laborar en l'anàlisi i desenvolupament d'estudis i propostes tècniques per a la planificació, projecció i construcció d'infraestructures supramunicipals al territori metropolità. En el marc d'aquest conveni, BR va rebre els següents encàrrecs:

- Elaborar la documentació tècnica referida tant als aspectes urbanístics com de formació de projectes de l'àrea del Delta del Llobregat.
- Elaborar una proposta d'ordenació general en forma d'avanc del Pla de l'àrea del Besòs.
- Realitzar la gestió urbanística de les propietats de les Entitats Metropolitanes i el Consell Comarcal del Barcelonès susceptibles d'aprofitament situades als marges de les Rondes Metropolitanes i l'elaboració de les propostes urbanístiques del tractament de les Vores de les Rondes en els àmbits en què aquestes no haguessin estat elaborades.
- Proposar, assessorar i dirigir tècnicament tots aquells estudis i anàlisis respecte dels Sistemes Generals que els ens firmants li encomanessin directament.

Es va establir una durada del conveni de dos anys prorrogables i es va fixar una contraprestació anual a BR de 150 MPTA (IVA exclòs).

El 3 de juny de 1996 es va signar un nou conveni intern de col·laboració i assistència tècnica entre la MMAMB, l'EMT, l'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus i BR. L'objecte d'aquest conveni, modificat per una addenda el 18 de juliol de 1997, era regular el desenvolupament per part de BR dels serveis d'assistència tècnica, general i especial, i d'assessorament als Ens Metropolitans, així com les transferències o aportacions econòmiques necessàries per a finançar les despeses ordinàries de la Societat. El 18 de gener de 1999 es va signar l'actualització d'aquest conveni per al bienni 1998-1999

pel qual es van concretar les activitats que BR realitzaria a favor dels ens signataris. Aquestes activitats consistien en la prestació d'assistència tècnica i material als ens metropolitans de l'Àrea Metropolitana de Barcelona mitjançant el seguiment i l'elaboració de la documentació tècnica que servís de suport per a la configuració de criteris i posterior adopció d'acords per part dels ens metropolitans en relació als temes i actuacions següents:

- Assistència tècnica específica a l'àrea del Llobregat, a l'àrea del Besòs i assumptes relacionats amb el medi ambient.
- Assistència tècnica general a les Administracions signatàries en matèria d'infraestructures, sistemes generals i territorials, medi ambient, transport i participació en les Comissions Tècniques de seguiment en què es designi BR com a representant.
- Assistència als ajuntaments de l'Àrea Metropolitana.

Les entitats metropolitanes signatàries es comprometen a realitzar una aportació destinada a finançar les despeses ordinàries de la Societat mitjançant una transferència corrent anual de 145 MPTA, que serà feta efectiva amb càrrec al pressupost de la MMAMB. Tot i que l'activitat desenvolupada per BR és una prestació de serveis, no es factura i es considera com a una subvenció.

Les principals actuacions realitzades a l'empara dels convenis anteriors i la despesa en què s'ha incorregut en aquestes a 31 de desembre de 2001, han estat les següents:

Descripció	Import
Assistència tècnica conveni Besòs (Besòs)	76.849
Assistència i seguiment conveni Delta (Delta Llobregat)	50.905
Elèctriques Besòs	38.388
Sistemes generals	27.858
Pont Congost	27.029
Concessió tramvia Gestió (Baix Llobregat)	26.822
Sant Adrià-Barcelona Front Marítim	20.713
Altres	104.697
Total	373.261

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia.

D'aquestes actuacions principals, que bàsicament corresponen a l'elaboració d'estudis, un 64,48% de la despesa correspon a personal, un 32,06% a serveis externs i la resta a material, desplaçaments i viatges i altres conceptes. BR realitza una memòria anual on es descriuen les actuacions portades a terme.

2.5.2.2. *Conveni intern de col·laboració tècnica entre l'Ajuntament de Barcelona i BR*

En data 16 de juliol de 1996 l'Ajuntament de Barcelona i BR van signar un Conveni amb l'objecte d'encarregar a BR la prestació de serveis d'assessorament i suport tècnics en l'àrea del Delta del Llobregat, del Besòs, del Front Litoral, de Montjuïc–Pedrosa–Gran Via Sud; en el sistema general de mobilitat i transports; en la xarxa de telecomunicacions per cable, i en el desenvolupament de les relacions institucionals i tècniques amb altres administracions. La durada del Conveni es va establir en dos anys prorrogables i es va establir un finançament anual de 85 MPTA (IVA exclòs).

En data 12 de desembre de 1997 es va signar un nou Conveni entre BR i l'Ajuntament de Barcelona amb l'objecte de regular el contingut i el finançament dels serveis d'assistència tècnica que BR prestaria a l'Ajuntament de Barcelona durant els anys 1998-1999. Per al finançament de les tasques encarregades l'Ajuntament de Barcelona va satisfer a BR en els exercicis 1998 i 1999 la quantitat anual de 205 MPTA (IVA inclòs). El 6 de març de 2000 es va signar la pròrroga d'aquest conveni per al bienni 2000-2001 en els mateixos termes i condicions que el del bienni anterior.

BR factura els serveis que realitza per a l'Ajuntament de Barcelona i, a més, li envia semestralment una memòria de les tasques realitzades a l'empara del conveni. BR manifesta que des de l'any 2000 elabora un document de valoració individualitzada de les tasques desenvolupades per compte del conveni general amb l'Ajuntament de Barcelona. Tanmateix, aquestes valoracions no s'han pogut verificar seguit criteris d'auditoria.

Les principals actuacions realitzades a l'empara dels convenis anteriors i la despesa en què s'ha incorregut en aquestes a 31 de desembre de 2001 han estat les següents:

Descripció	Import
Fòrum 2004	75.976
Llera Besòs	60.198
Litoral—seguiment general	38.629
Xarxa TAV (Sagrera, Sants, Port, Aeroport)	38.198
Propostes territorials regió metropolitana de Barcelona	33.364
Llibre groc	31.552
Sistemes transport urbà	30.434
Pla infraestructures Poble Nou–Besòs Litoral	23.330
Llibre verd	22.676
Litoral zoo	21.080
Altres	312.834
Total	688.271

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia.

D'aquestes actuacions principals, que bàsicament corresponen a l'elaboració d'estudis, un 66,07% de la despesa correspon a personal, un 28,86% a serveis externs i la resta a material, desplaçaments i viatges i altres conceptes.

2.5.2.3. *Conveni intern de col·laboració tècnica entre l’Institut Municipal d’Urbanisme i BR*

L’Institut Municipal d’Urbanisme (IMU) tenia l’encàrrec de l’Ajuntament de Barcelona de promoure la redacció de determinats projectes de vialitat a Barcelona que, pel seu caràcter d’infraestructural, requerien d’un tractament unitari i alhora compatible amb les propostes de caràcter metropolità que estava desenvolupant BR per encàrrec dels ens metropolitans (vegeu apartat 2.5.2.1). Per això, el 31 de desembre de 1996 es va signar un conveni intern de col·laboració tècnica entre l’IMU i BR per a la realització dels treballs següents:

- Projectes executius relacionats amb l’àmbit del Congost del Besòs.
- Projecte executiu de la Plaça Cerdà.
- Projecte executiu de nous accessos a la muntanya de Montjuïc.
- Avantprojecte de transformació parcial de via portuària per al trànsit pesant.
- Avantprojecte de pas elevat sobre la platja, de vies de l’estació de mercaderies de Can Tunis.
- Projecte executiu de pas deprimit: “Fals Túnel Carles III–Joan Bosco–Via Augusta”.
- Estudis i redacció de projectes relacionats amb el Front Litoral.
- Pla Especial urbanístic d’Infraestructures de Transport a l’àmbit de Sant Andreu–Sagrera.
- Projecte d’implantació d’una prova pilot del tramvia de la Diagonal.

Es va establir un finançament total per part de l’IMU de 199,6 MPTA amb càrrec als pressupostos dels anys 1996 i 1997.

El 2 de desembre de 1997 es va signar un nou conveni per al període 1998-1999 com a complement del de 31 de desembre de 1996. L’objecte d’aquest conveni era la redacció del projecte i direcció, gestió i supervisió de les obres següents:

- Programa de reducció de la contaminació acústica del Primer Cinturó (tram Constitució–Pavia; tram Secretari Coloma–Alegre de Dalt; tram Avinguda Madrid–Travessera de les Corts; tram Constitució–Avinguda Madrid; pantalles acústiques per a ferrocarril al tram descobert de Sants)
- Programa d’intervencions a la Plaça Cerdà i la seva àrea d’influència.

- Projecte de soterrament de la Ronda del General Mitre a l'alçada de la Plaça de Prat de la Riba.

La valoració econòmica de la col·laboració es va concretar en els següents punts:

1. La definició, gestió i direcció de la redacció dels projectes serien compensats per l'IMU amb una remuneració equivalent a l'1% del pressupost estimat d'execució material de cada projecte, més l'IVA corresponent.
2. L'IMU pagaria el cost dels serveis de consultoria externa que BR hagués de contractar, i que en cap cas no podria ser superior al 2,5% de l'import estimat d'execució material dels projectes respectius.
3. L'IMU pagaria l'equivalent a un 2% del pressupost d'execució material estimat de cada projecte més l'IVA per la gestió de les obres, coordinació i supervisió general de l'execució realitzades directament per BR.
4. L'IMU pagaria a BR el cost dels serveis de direcció facultativa que s'haguessin de contractar a l'exterior amb un límit del 3,5% de l'import d'execució material dels projectes respectius més l'IVA corresponent.

Per tant, per als conceptes compresos en els punts 1 i 3, s'establia que BR rebia un import fix calculat sobre el pressupost d'execució material estimat en el conveni. El control d'aquest pressupost el realitzava l'IMU, raó per la qual no ha estat fiscalitzat. La resta de conceptes es remuneraven a BR en funció de la xifra realment contractada.

El 15 d'octubre de 1998 es va signar una addenda que ampliava el conveni als següents estudis:

- Estudi previ de cobertura de la Ronda del Mig tram Constitució–Avinguda Carrilet, amb un cost de 14,14 MPTA (IVA inclòs).
- Estudi previ de prolongació del túnel de General Mitre per sota de la Via Augusta, amb un cost de 23,55 MPTA (IVA inclòs).
- Estudi d'ordenació dels sistemes de comunicació existents a la muntanya del Carmel, amb un cost de 6,6 MPTA (IVA inclòs).

El 21 de desembre de 1998 es va signar una acta complementària que modificava el quadre econòmic en haver-se produït les següents variacions:

- Encàrrec de realització del projecte constructiu de cobertura de la Ronda del Mig en el tram Constitució–Avinguda Carrilet, amb un pressupost d'execució material previsional de 1.200 MPTA.
- Encàrrec de realització del projecte constructiu de pas de la Ronda del Mig per sota Via Augusta, amb un pressupost d'execució material previsional de 1.350 MPTA.
- Encàrrec de realització del projecte complementari al projecte constructiu de l'estruccura de la cobertura de la Ronda del Mig entre el carrers de Secretari Coloma i Alegre de Dalt: projecte constructiu del nou accés a la Ronda del Mig des de l'Avinguda Mare de Déu de Montserrat, amb un pressupost d'execució material previsional de 240 MPTA.

El 14 de juliol de 1999 es va signar una nova acta complementària que modificava el quadre econòmic per la redacció de projectes modificats i complementaris de les actuacions previstes al conveni de 2 de desembre de 1997 modificat per l'addenda del 15 d'octubre de 1998, i en conseqüència en el major volum d'obra projectada i dirigida.

El 21 de novembre del 2001 es va signar un nova acta que també modificava el quadre econòmic per la redacció de projectes modificats i complementaris de les actuacions previstes en el conveni de 2 de desembre de 1997 modificat per l'addenda del 15 d'octubre de 1998, i en conseqüència en el major volum d'obra projectada i dirigida, i a més, s'afegia un nou projecte consistent en "la redacció i gestió de projectes de la Ronda del Mig per tal d'homogeneïtzar la solució constructiva i adequar la globalitat dels diferents projectes portats a terme en aquesta actuació".

Les principals actuacions realitzades a l'empara dels convenis i addendes anteriors i la despesa incorreguda en aquestes a 31 de desembre de 2001 han estat les següents:

Descripció	Import
Soterrament General Mitre	345.406
Remodelació Gran Via–Química–Alhambra–Cerdà	146.542
Plaça Cerdà	145.646
Congost	25.953
Altres	74.466
Total	738.013

Import en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia.

D'aquestes actuacions principals un 82,97% de la despesa correspon a serveis externs, un 13,98% a personal i la resta a material, desplaçaments i viatges i altres conceptes.

2.5.2.4. *Acord amb Maquinista Terrestre y Marítima, SA*

El 25 de juliol de 1997 l'Ajuntament de Barcelona i la societat Maquinista Terrestre y Marítima, SA (MTM) van subscriure un conveni urbanístic amb la finalitat de definir, valorar i concretar les infraestructures de connexió necessàries per a enllaçar la xarxa arterial metropolitana amb la vialitat prevista en el planejament del sector de La Maquinista. MTM era la propietària principal dels terrenys situats en aquest sector i especial beneficiària de les connexions viàries que es pretenien establir. Mitjançant aquest conveni, MTM va assumir el cost de part de les infraestructures de connexió que eren complementàries a les generals d'urbanització previstes en el planejament general del sector. També es va establir que la redacció de projectes constructius i l'execució, direcció i contractació d'algunes de les obres, valorades en 1.764 MPTA, correspondria, per encàrrec de l'Ajuntament, a BR com a entitat autora dels avantprojectes de les infraestructures previstes. El termini d'acabament i posada en servei de les obres es va establir com a màxim per a l'1 de setembre de 1999.

El 3 de novembre de 1997 es va subscriure un acord bilateral entre BR i MTM pel qual es va regular l'execució de les obres. Més concretament, l'objecte de l'acord va ser:

- L'elaboració dels projectes constructius referents a les infraestructures de connexió al Sector IV (La Maquinista) del polígon Maquinista–La Sagrera.
- La contractació, direcció i execució de les obres esmentades.
- La gestió i direcció del conjunt del projecte constructiu i la coordinació amb altres organismes i entitats.

En aquest acord es va fixar que els projectes constructius de les obres haurien d'estar finalitzats abans del 25 de novembre de 1997. També es va establir el cost de la realització dels projectes i la seva tramitació davant les autoritats pertinents en 60 MPTA més l'IVA corresponent. Finalitzada la redacció dels diferents projectes, BR havia de programar, licitar i contractar l'execució de les obres de tal manera que quedés garantida la seva posada en servei a la data prevista en el conveni del 25 de juliol de 1997. Segons l'acord, la programació del conjunt dels projectes havia de quedar finalitzada abans del dia 30 de gener de 1998 i cada mes BR havia d'emetre contra MTM una factura equivalent a l'import de les obres i treballs realment executats durant el mes anterior, que MTM havia d'abonar en el termini de 30 dies des de la seva recepció. Les factures emeses per BR inclouen el cost facturat a BR pels proveïdors sense incorporar cap remuneració per la seva gestió.

En compliment de l'acord del 3 de novembre de 1997, BR va redactar els projectes constructius, va tramitar-ne l'aprovació i va sol·licitar les autoritza-

cions administratives necessàries per a la seva execució. En el decurs d'aquest procés i com a conseqüència dels requeriments i peticions de les diverses institucions afectades per les obres, es van haver d'introduir en els diferents projectes modificacions que van suposar un increment pressupostari de 133,4 MPTA (IVA exclòs) no imputable a BR i de les quals es va fer càrrec MTM.

A més, l'any 2000 l'Ajuntament de Barcelona va aprovar una transferència de capital a BR per 163,79 MPTA (IVA exclòs) per la finalització dels accessos a La Maquinista i en concret per a l'allargament del túnel de Baró de Viver.

A 31 de desembre de 2001 BR havia facturat a MTM 1.987,7 MPTA dels quals hi havia factures pendents d'enviar per 32,65 MPTA comptabilitzades a Deutors dins de Partides pendents d'aplicació. L'operació registrava un marge negatiu de 60,6 MPTA que segons manifestacions de la Societat és degut a l'efecte de la prorrata (vegeu apartat 2.5.2) i unes existències finals de 37,6 MPTA. Del total facturat a MTM quedava pendent de cobrament 98,84 MPTA.

El cost en què es va incórrer fins a 31 de desembre de 2001 era de 2.087,6 MPTA del qual un 95,59% de la despesa correspon a serveis externs i la resta a material, personal, desplaçaments i viatges i altres conceptes.

Durant l'exercici 2002 BR ha facturat a l'Ajuntament de Barcelona els 163,79 MPTA (IVA exclòs) i ha anul·lat factures a MTM per 131,49 MPTA.

S'ha sol·licitat als proveïdors relacionats amb el projecte informació sobre l'obra executada pendent de certificar. A la data de redacció d'aquest informe no s'ha obtingut resposta.

El tancament del projecte dels accessos viaris a Sagrera està pendent, per una banda, de l'execució de determinades unitats d'obra previstes en el projecte principal i, per altra banda, de la signatura d'un conveni entre La Maquinista, l'Ajuntament de Barcelona i Barcelona Regional que reculli el compromís de finançament de les obres complementàries pendents d'executar i de determinats acabaments de l'obra principal. La Societat no pot determinar a data d'avui el pressupost i el termini d'aquest finançament.

2.5.2.5. *Convenis per a la gestió i execució del projecte de recuperació mediambiental del tram final de la llera del riu Besòs*

El 23 de novembre de 1995, els ajuntaments de Barcelona, Santa Coloma de Gramenet, Montcada i Reixac i Sant Adrià de Besòs van signar un Conveni per a endegar un conjunt d'actuacions per operar de forma conjunta en la zona del Besòs. Una de les intervencions previstes en aquest conveni era la referida a la recuperació mediambiental del tram final de la llera del riu Besòs l'objectiu de la

qual era l'execució d'un projecte per al tractament i millora de la qualitat de les aigües del riu Besòs i la regeneració de la seva llera com a espai natural per al gaudi dels ciutadans. El 18 de gener de 1996 se signà un Conveni entre els ajuntaments de Barcelona, Santa Coloma de Gramenet, Montcada i Reixac, Sant Adrià de Besòs i el Consorci per a la Defensa de la Conca del riu Besòs (d'ara endavant Consorci), en virtut del qual es va acordar que el Consorci, en interès dels ajuntaments, presentés a la Unió Europea una proposta tècnica per al finançament del 80% del projecte. En data 18 de desembre de 1996 la Comissió Europea va aprovar una subvenció del Fons de Cohesió per un import equivalent al 80% del cost total del projecte. El Consorci va acceptar la presentació d'aquesta sol·licitud i la representació conjunta dels interessos dels municipis implicats en el projecte, per ser concurrents amb els seus propis però es va declarar rellevant de qualsevol compromís econòmic per tal de no afectar ni econòmicament ni financerament els seus recursos propis, dels quals formen part altres ajuntaments no implicats en el projecte.

D'altra banda, la MMAMB i els ajuntaments de Barcelona, Santa Coloma de Gramenet i Montcada i Reixac com a entitats implicades en el projecte i en el seu finançament, i el Consorci, com a entitat gestora dels interessos de la conca del riu Besòs i receptor de la subvenció de la Unió Europea, volien disposar d'una eina o instrument comú per a administrar i gestionar els recursos destinats al projecte, tant els procedents dels ens locals, com els de la subvenció europea, i que alhora tingués la capacitat tècnica necessària per a garantir la direcció i execució rigorosa del projecte. És per aquesta raó que el 6 de març de 1997 van signar un conveni amb BR amb els següents objectius:

- Establir els termes de cooperació de la subvenció del Fons de Cohesió per a la realització conjunta de totes les actuacions necessàries per a l'administració i gestió dels recursos, direcció tècnica i execució material del projecte bàsic per a la recuperació mediambiental del tram final de la llera del riu Besòs.
- Fixar els termes de la designació o mandat que els administracions signants fan a BR perquè aquesta, en nom de les administracions mandants, realitzi totes les actuacions necessàries per al desenvolupament integral i execució material del projecte.

El cost total del projecte se xifra en 20.491.632 ecus, equivalents a 3.325,2 MPTA (IVA inclòs) al tipus de canvi vigent en el moment de l'atorgament, finançats de la següent manera:

Concepte	Import
Fons de Cohesió	2.660,2
Ajuntament de Barcelona	400
Ajuntament Santa Coloma Gramenet	200
MMAMB	65
Total	3.325,2

Imports en milions de pessetes.

Les administracions signatàries encomanen a BR la direcció tècnica i la gestió econòmica del projecte així com el control i supervisió de la seva execució material i retribuiran les actuacions encomanades mitjançant encàrrec i recursos independents als d'aquest conveni. És en compliment d'aquest precepte que en data 1 d'octubre de 1997, l'Ajuntament de Barcelona i BR van signar un mandat per la gestió integral del projecte (gestió tècnica, econòmica i execució del projecte de publicitat) on es fixava una retribució total de 68 MPTA (IVA inclòs).

La durada del conveni es va establir per a tot el temps que duressin les obres i la publicitat del projecte, fins a la cancel·lació de les garanties dels contractistes i la liquidació definitiva del compte de gestió del projecte.

BR ha gestionat i controlat l'execució de les obres i ha portat a terme la contractació de les obres esmentades, que després ha facturat al Consorci per a la Defensa de la Conca del Riu Besòs. BR ha registrat les certificacions d'obra com a ingrés i com a despesa. L'ICAC s'ha manifestat en la resposta a la consulta número 1 (BOICAC número 19) sobre la forma de comptabilitzar determinades operacions realitzades per compte de tercers, aliens a la societat. Segons l'opinió de l'ICAC, si la societat realitza aquest tipus d'activitat, ja sigui en nom de tercers o en nom propi, només originarà el registre comptable dels moviments de tresoreria que poguessin produir-se. A més, si escau, també originarà el de la comptabilització de l'ingrés corresponent a la retribució, ja sigui en forma de comissió o qualsevol altra figura similar, sens perjudici que si jurídicament i en determinades circumstàncies poguessin derivar-se responsabilitats directes al mandatari com a conseqüència de l'execució del mandat, hauria de comptabilitzar-se la corresponent provisió del risc assumit en l'exercici de l'activitat. Per tant, el cost de les obres del projecte de la llera no hauria d'haver-se registrat com a ingrés ni com a despesa de BR, sinó únicament en comptes de deutors i creditors. Aquesta observació es va incloure en l'informe de la Sindicatura 3/2000 corresponent a l'exercici 1998. Tanmateix, a la data d'aprovació de l'informe (17 d'octubre de 2000) les obres estaven pràcticament acabades per la qual cosa la Societat va continuar aplicant el mateix procediment.

A més, durant els exercicis 1997 i 1998 BR va facturar a l'Ajuntament de Barcelona, l'import de la gestió integral del projecte (gestió tècnica, gestió econòmica i elaboració i execució del projecte de publicitat) a l'empara del

conveni signat amb l'Ajuntament l'1 d'octubre de 1997. Aquests sí estan correctament registrats en el Compte de pèrdues i guanys de BR.

L'any 2002 la Intervenció Regional de Catalunya de la Intervenció General de l'Administració de l'Estat va realitzar un control financer per les ajudes pagades amb càrrec al Fons de Cohesió. El 9 d'octubre va emetre l'informe provisional que va ser elevat a definitiu el 4 de novembre de 2002. En aquest informe es posa de manifest que la despesa facturada pels proveïdors a BR i per BR al Consorci ha estat de 3.417 MPTA (IVA inclòs) entre el 2 d'abril de 1996 i el 22 de desembre de l'any 2000.

L'aportació inicialment fixada pels Ajuntaments de Barcelona, de Santa Coloma de Gramenet i de Montcada i Reixac, de 665 MPTA, com a conseqüència de l'increment de cost de les inversions respecte a la quantitat inicialment pressupostada, va ser finalment la que es detalla a continuació:

	Import (IVA inclòs)
Ajuntament de Barcelona	426,3
Ajuntament de Santa Coloma	69,4
Ajuntament de Montcada i Reixac	213,2
Total	708,9

Imports en milions de pessetes.

També es posa de manifest en aquest informe que la realització dels treballs es va acabar abans del 31 de desembre de l'any 2000.

D'altra banda, el 21 de maig de 1999 es va signar un conveni entre l'Ajuntament de Barcelona, l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, l'Ajuntament de Montcada i Reixac i BR en el qual es posa de manifest que el conveni de cooperació signat el 6 de març de 1997 no contempla determinats acabaments, l'execució dels quals es considera necessària per a la correcta implantació del projecte en el seu entorn. Els ajuntaments signataris acorden en aquest Conveni fer-se càrrec d'aquestes obres complementàries que es concreten fonamentalment en:

- Reompliment dels murs de la llera del riu, en el tram del municipi de Montcada i Reixac.
- Obres de continuïtat del Passeig de la Ribera en el pont de Santa Coloma.

Els ajuntaments signataris encomanen a BR la gestió integral de les obres consistent en l'elaboració, per si o per tercers, de la documentació tècnica necessària per a l'execució de les obres i la gestió econòmica consistent en la contractació, administració i control pressupostari dels projectes i obres. Els cost de les obres complementàries es fixa en un màxim de 130 MPTA (IVA inclòs) que inclou el cost de les tasques encomanades a BR com a mandatària

dels ajuntaments. Els ajuntaments acorden sufragar el cost global tal com segueix:

	Import (IVA inclòs)
Ajuntament de Barcelona	70
Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	40
Ajuntament de Montcada i Reixac	20
Total	130

Imports en milions de pessetes.

El cost total incorregut va ser de 115,1 MPTA (IVA exclòs).

Posteriorment, al novembre de l'any 2000, es va signar un nou conveni entre l'Ajuntament de Barcelona, l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet i l'Ajuntament de Montcada i Reixac per concretar les obres complementàries, de reparació i millora del projecte de recuperació mediambiental del tram final de la llera del riu Besòs per a la seva recepció i liquidació final i per fixar el cost de les obres i de les càrregues financeres derivades i així, acordar la distribució de la despesa entre els ajuntaments signataris. Els ajuntaments van acordar sufragar el cost total de les obres valorades en 400 MPTA (IVA inclòs) en la forma següent:

	%	Import(IVA inclòs)
Ajuntament de Barcelona	60	240
Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	30	120
Ajuntament de Montcada i Reixac	10	40
Total	100	400

Imports en milions de pessetes.

A 31 de desembre de 2001 s'havien facturat i reconegut despeses per valor de 322 MPTA (IVA exclòs) dels quals 24,7 MPTA corresponen a factures de despesa pendents de rebre (vegeu apartat 2.4.2).

2.5.3. Estructura

A continuació es mostra un desglossament per anys de les despeses i ingressos de l'estructura de BR no imputables directament a cap projecte:

Descripció	Exercici 1994	Exercici 1995	Exercici 1996	Exercici 1997	Exercici 1998	Exercici 1999	Exercici 2000	Exercici 2001	Total	%
Lloguers	(12.510)	(15.015)	(15.718)	(16.220)	(16.545)	(17.493)	(20.152)	(21.530)	(135.183)	9,34
Reparacions i conservació	(903)	(584)	(1.475)	(605)	(270)	(3.369)	(7.754)	(5.086)	(20.046)	1,39
Serveis de prof. indep.	(3.867)	(2.840)	(4.418)	(5.559)	(5.644)	(6.041)	(9.776)	(26.383)	(64.528)	4,46
Transports	(369)	(714)	(1.360)	(2.199)	(1.976)	(2.719)	(3.033)	(3.033)	(15.403)	1,06
Assegurances	(288)	(493)	(746)	(828)	(872)	(1.039)	(1.024)	(946)	(6.236)	0,43
Servei bancaris i similars	(102)	(24)	(75)	(135)	(102)	(192)	(97)	(292)	(1.019)	0,07
Publ./propag./rel. públiques		(50)	(200)	(49)	(178)	(83)	(91)	(180)	(831)	0,06
Subministraments	(1.662)	(2.250)	(2.948)	(4.275)	(4.428)	(5.267)	(6.855)	(6.761)	(34.446)	2,38
Altres despeses	(8.577)	(10.402)	(18.431)	(16.947)	(18.456)	(22.698)	(20.556)	(22.122)	(138.189)	9,55
Tributs	(1.833)	(3.322)	(7.788)		2.184	(1.394)	20.251	4.229	(7.500)	4.827 (0,33)
Personal	(56.430)	(72.788)	(115.969)	(129.777)	(122.865)	(127.328)	(133.170)	(149.718)	(908.045)	62,76
Pèrdues de crèdits incobrables	0	0	0	0	0	0	114	(48)	66	0,00
Despeses financeres	0	(149)	(126)	(59)	(3)	0	0	0	(337)	0,02
Despeses extraordinàries	0	0	24	34	(471)	(221)	(1.572)	(11.804)	(14.010)	0,97
Dotació amortització	(4.460)	(7.263)	(8.480)	(11.960)	(14.248)	(17.143)	(19.395)	(22.672)	(105.621)	7,30
Dotació a les provisió	0	0	0	0	0	0	0	(7.834)	(7.834)	0,54
Total despeses	(91.001)	(115.894)	(177.710)	(186.395)	(187.452)	(183.342)	(219.132)	(285.909)	(1.446.835)	100,00
Ingressos serveis diversos	0	0	325	0	0	314	390	681	1.710	4,91
Ingressos financers	3.978	3.590	2.892	2.020	3.766	2.848	7.234	1.947	28.275	81,25
Ingressos exercicis anteriors	0	0	0	0	1.703	503	0	2.608	4.814	13,83
Total ingressos	3.978	3.590	3.217	2.020	5.469	3.665	7.624	5.236	34.799	100,00
Resultat	(87.023)	(112.304)	(174.493)	(184.375)	(181.983)	(179.677)	(211.508)	(280.673)	(1.412.036)	

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia

Totes aquestes despeses s'imputen al cost dels projectes a través de l'escandall de cada un d'ells, però no comptablement. Segons manifestacions de la Societat, les despeses d'estructura s'imputaran comptablement als projectes a partir de l'exercici 2003.

Lloguers

Dins el compte d'arrendaments i cànons, la Societat ha comptabilitzat les despeses de lloguer de les oficines on desenvolupa la seva activitat. El contracte d'arrendament inclou la possibilitat de fer ús de pròrrogues per períodes d'un any cadascuna, fins al març del 2004.

Tributs

Dins de Tributs s'inclouen els ajustaments positius en la imposició indirecta. BR realitza operacions que generen el dret a la deducció (projectes que es facturen) i operacions que no generen aquest dret (projectes que no es facturen). Això implica que les quotes d'IVA suportades només poden deduir-se en una proporció determinada (prorrata).

D'altra banda, BR es va deduir el 100% de l'IVA suportat en les despeses relacionades amb el Conveni de cooperació per a la gestió i execució del projecte de recuperació mediambiental del tram final de la llera del riu Besòs i per a la resta de despeses es va deduir el percentatge de prorrata resultant cada any. El funcionament seguit per la Societat no es va ajustar a cap de les dues modalitats que l'article 103 de la Llei 37/1992 de l'Impost sobre el valor afegit preveu per a l'aplicació de la prorrata: la prorrata general i l'especial. El procediment seguit per BR es podria assimilar, amb matisos, a una prorrata especial. No obstant això, per a l'aplicació d'aquesta modalitat és necessari que el subjecte passiu ho decideixi voluntàriament i l'Administració ho autoritzi, o obligatòriament, quan l'aplicació de la prorrata general impliqui que l'import total de les quotes deduïbles en un any natural excedeixi en un 20% del que resultaria d'aplicar la regla de la prorrata especial.

BR no es trobava en cap dels dos casos anteriors i per tant, mentre no sol·licités a l'Administració l'aplicació de la prorrata especial, hauria d'haver aplicat la modalitat de la prorrata general. Tanmateix, el resultat del funcionament aplicat per BR no difereix significativament del que hauria resultat de l'aplicació de la prorrata general.

L'import comptabilitzat a Ajustaments positius en la imposició indirecta correspon a la diferència entre el percentatge de prorrata provisional i el percentatge definitiu per a cada any aplicat per BR a tota la despesa en què s'ha incorregut tant la imputada a projectes com la d'estructura.

2.5.4. Personal

El desglossament de la despesa de personal per conceptes i anys és la següent:

Descripció	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
Sous i salari	65.184	111.880	146.663	172.514
Seguretat Social a càrrec de l'empresa	14.202	27.071	35.592	41.329
Previsió pagues i seguretat social vacances	28.771	43.106	58.057	69.510
Altres despeses socials	686	752	937	449
Transferència a projectes	(52.148)	(110.021)	(125.280)	(154.025)
Total	56.695	72.788	115.969	129.777

Descripció	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01
Sous i salari	183.526	195.944	229.935	247.220
Seguretat Social a càrrec de l'empresa	42.115	43.198	63.634	69.620
Previsió pagues i seguretat social vacances	68.953	74.638	78.674	90.964
Altres despeses socials	1.091	452	1.946	2.244
Transferència a projectes	(172.820)	(196.880)	0	0
Total	122.865	117.352	374.189	410.048

Imports en milers de pessetes.

Font: Elaboració pròpia a partir dels balanços de sumes i saldo de la Societat.

Fins a l'exercici 1999 BR incloïa dins l'epígraf de Consums d'explotació les despeses de personal imputades a projectes. Segons la classificació que estableix el PGC vigent per a les empreses, aquestes despeses s'haurien d'haver classificat com a despeses de personal, per la qual cosa fins a l'exercici 1999 les despeses de personal serien superiors i els Consums d'explotació serien inferiors als que figuren en els comptes anuals pels imports transferits a projectes. A partir de l'exercici 2000 BR ha canviat el criteri i en els comptes anuals, la despesa de personal figura pel total.

La Societat aplica les seves pròpies taules salarials. Els increments salarials han estat degudament autoritzats.

La Societat imputa mensualment les despeses de personal als projectes d'acord amb els fulls d'hores per centres de cost que elabora el personal tècnic.

En la revisió dels expedients del personal de la Societat s'ha observat que diverses persones es troben des de fa més de dos anys adscrites en comissió de serveis a BR mitjançant renovacions successives de les comissions de servei. D'acord amb el que determina l'article 185.1 del Reglament del personal al servei de les entitats locals de Catalunya, la comissió de serveis té caràcter temporal i no pot durar més de dos anys.

A continuació es mostra un quadre amb l'evolució de la plantilla mitjana de BR:

Any	Plantilla mitjana
1994	13,15
1995	24,66
1996	30,87
1997	35,16
1998	35,92
1999	38,16
2000	46,32
2001	48,00

Font: informació facilitada per BR.

Per últim, únicament en els comptes anuals corresponents a l'exercici 1994 s'informa sobre l'import de les retribucions percebudes pels membres del Consell d'Administració. En els anys posteriors, d'acord amb els comptes anuals, "no reben cap remuneració per la seva pertinença al Consell, amb excepció de qui realitza funcions executives, el salari del qual està inclòs en el Compte de pèrdues i guanys, dins de Sous, salaris i assimilats." El PGC estableix que s'haurà d'informar en la Memòria sobre l'import dels sous, dietes i remuneracions de qualsevol classe meritats en el curs de l'exercici pels membres de l'òrgan d'administració, sigui quina sigui la seva causa. El Sr. Josep Anton Acebillo Marin és conseller-delegat de la Societat i fins a l'any 2000 va ser, a més, el seu director assumint les tasques executives i de direcció corresponents, funcions per les quals rebia una retribució.

2.6. CONTRACTACIÓ

Dues qüestions jurídiques han introduït una complexitat especial en aquest Informe i en el seu procés d'al·legacions: la primera, a la qual ja ens hem referit abans (apartat 1.2.1), la naturalesa jurídica dels encàrrecs dels socis públics a BR; la segona, les condicions formals de la contractació de BR amb tercers.

Sobre la primera qüestió, sintetitzem a continuació la posició presa ací, tot i assumint la complexitat de la qüestió i sense ànim de donar-li una solució general ni menys encara definitiva.

A la plana 13 d'aquest informe es recull el criteri expressat per la Intervenció de l'ajuntament de Barcelona. El dictamen jurídic que ha donat suport a les al·legacions defensa la naturalesa de convenis interns dels encàrrecs rebuts per Barcelona Regional, SA per part de les administracions que formen part. També el dictamen jurídic del professor Sr. Martín Mateo, encarregat per aquesta Sindicatura de Comptes, suporta aquesta interpretació. La Sentència del Tribunal de Justícia Europeu (assumpte C-214/00) dictamina que el Govern espanyol "no ha adaptado las medidas necesarias para dar cumplimiento a lo dispuesto en los artículos 1 y 2 de dicha Directiva y en particular al no haber extendido el sistema de garantías a las decisiones adoptadas por las Sociedades de Derecho privado creadas para satisfacer necesidades de interés general...".

Tancat aquest informe i tot el procés d'al·legacions, es produeix –04/07/03– una Sentència de la Sala de lo Contencioso Administrativo, Sección Séptima, del Tribunal Supremo, ponente Excmo. Sr. D. Juan José González Rivas que, en síntesi, anula la de la Sala de lo Contencioso Administrativo del Tribunal Superior de Justicia de Catalunya de 25 de juny de 1997 acceptant pràcticament en la seva totalitat els arguments per la seva cassació aportats, al seu dia, per Barcelona Regional.

Aquesta Sentència accepta que “estamos ante un Convenio para la gestión de un servicio público en que las Administraciones titulares han encomendado al instrumento creado por sus propias empresas gestoras... ...utilizando las Administraciones aquellos instrumentos que ellas mismas crean dentro de sus propias administraciones y entidades perteneciente a su propia organización...” (Segundo Fundamento de Derecho).

Segueix argumentant: “Los servicios públicos locales pueden gestionarse de forma directa sea por la propia entidad local, ya sea por organismos autónomos locales o ya sea por sociedades mercantiles (cuyo capital social pertenezca íntegramente a la entidad local)...” (Segundo Fundamento de Derecho, c) y d)).

I avalua: “Sostiene erróneamente la Sentencia recurrida que estamos ante un típico contrato de asistencia técnica o de servicios... ya que estamos ante la gestión de intereses comunes de carácter general en el que las Administraciones titulares encomiendan al instrumento de coordinación técnica creado por sus propias empresas gestoras para que elaboren y propongan soluciones unitarias integrales a proyectos y problemas territoriales” (d), 4º). I arriba a “concluir en la inadecuada calificación contractual, por la sentencia impugnada, del convenio de cooperación suscrito...” .

(El conveni de referència es el de “Colaboración y asistencia técnica de 24 de febrero de 1994 suscrito por diversas entidades pertenecientes a la Mancomunidad de Municipios del Área Metropolitana de Barcelona”, anterior, doncs, a la Llei de Contractes de 1995).

Cal acceptar, doncs, el contingut d'aquesta Sentència, coincident amb la posició central de les al·legacions de BR. Quant als requisits formals de la contractació amb tercers de BR, tot tenint en compte els criteris emesos pels serveis jurídics interns, ens recolzem també en el dictamen del Sr. Martín Mateo encarregat per aquesta Sindicatura, donada la complexitat jurídica del tema.

Tot i acceptant aquest dictamen, com ja hem recollit abans, la naturalesa jurídica d'òrgan de gestió directa i per tant l'adequació dels convenis origen de la seva activitat, insisteix en les condicions que ha de complir quant a la seva contractació amb tercers per tal que no es produexi “fugida” o frau de llei.

Al mateix dictamen es diu: "Pero además, y este argumento nos parece decisivo, ya hemos visto anteriormente como en casos análogos al de Barcelona Regional (sociedades estatales para la construcción y/o explotación de carreteras y obras públicas hidráulicas...) la Ley, consciente de que lo contrario supondría un fraude, no se contenta con remitir el régimen de la contratación ulterior de estas sociedades a lo que resulte de la aplicación de la Disposición Adicional 6^a, sino que impone el cumplimiento directo y puntual de ciertas prescripciones de la Ley de Contratos, precisamente en lo concerniente a la capacidad de las empresas, publicidad, procedimiento de licitación y formas de adjudicación de dichos contratos a la jurisdicción contencioso-administrativa".

També el mateix dictamen es mostra disconforme amb un dels arguments de les al·legacions i el seu dictamen jurídic accompanyat en el sentit de no considerar suficient "un cumplimiento analógico de las normas de la Ley de Contratos, lo cual a nuestro juicio no basta, puesto que se trata de observar escrupulosamente estas normas".

I a nivell de les seves conclusions es dictamina:

"...no puede olvidarse que esa sociedad creada para prestar a la Administración ciertos servicios, habitualmente no los lleva a cabo por sí misma, sino que "en la mayoría de los casos" los contrata, a su vez, con empresas del sector privado. Así las cosas, pretender que, por su carácter de sociedad mercantil, sólo ha de respetar en su contratación (por cuenta de las Administraciones) las moderadas exigencias de la Disposición Adicional 6^a de la Ley de Contratos, supondría un evidente fraude de ley (art. 6.4 CC)." (conclusió 6).

... "Para que no se produzca dicho fraude "Barcelona Regional, S.A." ha de observar, al menos y rigurosamente, las prescripciones de la Ley de Contratos "relativas a la capacidad de las empresas, publicidad, procedimientos de licitación y formas de adjudicación", como dispone la legislación vigente en casos similares (sociedades estatales para la construcción y/o explotación de carreteras y obras públicas hidráulicas), y por analogía con los supuestos contemplados en el art. 2 de la Ley de Contratos, aunque sin las limitaciones de contratos y cuantías previstos para estos supuestos." (conclusió 7).

La recent sentència del Tribunal Europeu de Justícia, de 16 d'octubre, dictamina la natura jurídica d'una societat –SIEPSA– a la qual considera organisme públic i entitat adjudicadora d'acord amb l'article 1, lletra b) de la Directiva 93/37 ja que aquest ens respon a les condicions següents:

- Que ha estat creat per tal de satisfer específicament necessitats d'interès general que no tinguin caràcter mercantil o industrial...
- Que tingui personalitat jurídica

- Que la seva activitat estigui finançada majorment per l'Estat, ens territorials o altres organismes de dret públic...

Una implicació, rellevant pel cas que ens ocupa aquí, d'aquesta definició de natura jurídica de l'ens de referència, és el de que la seva contractació estaria subjecta als procediments d'adjudicació prescrits a la Directiva 93/37. Tesi coincident amb la mantinguda, a aquesta vessant de la contractació pròpia amb tercers al nostre cas de BR, pel Dictamen del professor Sr. Martín Mateo.

D'acord amb aquests criteris generals fem l'avaluació de correcció formal de la contractació de BR benentès que són aplicables especialment tot i assumint en aquest cas, tal com s'ha manifestat abans, la naturalesa jurídica d'òrgan públic de gestió directa per BR.

De l'anàlisi realitzada es desprèn que els procediments seguits per BR en la seva activitat contractual s'ajusten a la Llei de contractes de les administracions públiques tot tenint en compte les observacions que més endavant es detallen. Pel que fa als contractes en els quals s'havien de seguir les prescripcions de la Llei de contractes de les administracions públiques relatives a capacitat de les empreses, publicitat, procediments de licitació i formes d'adjudicació, tot tenint en compte les observacions que més endavant es detallen, no s'han trobat incompliments significatius.

De la revisió de contractes realitzada durant la fiscalització, amb una cobertura del 88% de la contractació total realitzada per BR, es desprenen les següents observacions:

- BR ha utilitzat com a criteris objectius d'adjudicació tots o alguns dels següents:
 - a) el tècnic responsable de l'equip d'execució d'obres (cap d'obres),
 - b) l'experiència del licitador en l'execució d'obres similars,
 - c) l'equip humà i els mitjans materials adscrits a l'execució de les obres.

Aquests criteris es tenen en compte per a la determinació de la solvència tècnica, que és exigida com a requisit per poder participar en el concurs; per tant, no s'haurien d'haver tingut en compte com a criteris d'adjudicació.

- En alguns dels contractes analitzats es posa de manifest que, atesa la urgència en disposar de la redacció dels projectes contractats, aquests han estat redactats i lliurats amb anterioritat a la signatura del contracte. En tots els casos els projectes havien estat encarregats prèviament per BR.
- En diverses actuacions s'han realitzat contractes addicionals adjudicats de forma directa que han suposat increments significatius de l'import contractat

a una empresa respecte del contracte inicial. BR ha justificat aquestes adjudicacions en atenció a raons tècniques, d'urgència i d'altres excepcionals.

A continuació s'exposen casos concrets que il·lustren les observacions abans esmentades, alguns dels quals ja van ser exposats en l'informe de fiscalització de l'exercici 1998 (informe 3/2000-A).

- BR fa obertures públiques d'ofertes a les quals assisteixen representants de BR i de les empreses oferents de les quals es fan actes que són signades per tots els assistents. En dos casos, per un import total d'adjudicació de 35,8 MPTA, només han signat els representants de BR.
- El 2 de març de 1998 es va signar un contracte amb TEC 4, SA per 50,7 MPTA, previ concurs al qual es van presentar catorze empreses, per a la direcció de les obres del projecte per soterrar la Ronda General Mitre a l'alçada de la Plaça Prat de la Riba. El concurs només es va publicar al Diari Oficial de les Comunitats Europees. Les noves necessitats sorgides en el decurs de l'obra van fer que se signessin 3 contractes addicionals per import total de 37,1 MPTA. En un d'aquests contractes s'especifica que, atesa la urgència en disposar dels projectes, han estat redactats i lliurats amb anterioritat a la signatura del contracte. Aquest encàrrec havia estat fet prèviament per la Societat.
- Al setembre de 1998 en l'acta d'obertura de pliques del concurs per a la prestació del servei d'assistència tècnica per a la redacció del projecte constructiu de cobertura de la Ronda del Mig entre el carrer Constitució i l'Avinguda del Carrilet de Barcelona hi ha una esmena en l'oferta econòmica de GPO Ingeniería, SA (GPO), que és determinant en la posterior adjudicació a aquesta societat. Aquesta esmena ha estat signada únicament per un representant de BR i no pels representants de les empreses presents a l'obertura de pliques. L'oferta de GPO facilitada per BR coincideix amb l'import esmenat de 20,9 MPTA (IVA exclòs). Posteriorment, en l'any 2000, es va considerar necessària la realització de modificacions al projecte original i actuacions complementàries de clavegueram, la qual cosa va portar a la signatura d'un nou contracte per import de 9,6 MPTA.
- El 20 de febrer de 1997 es va signar, prèvia adjudicació per concurs, amb Consultor de Ingeniería Civil, SA (CICSA) el contracte per a l'assistència tècnica en la redacció del projecte constructiu de la remodelació de la Plaça Cerdà i el viari de l'entorn per import de 17,9 MPTA a partir de l'avantprojecte redactat per BR. El 21 d'octubre de 1997 es va signar amb CICSA el contracte, adjudicat previ concurs públic, per a la direcció de les obres de la Plaça Cerdà per import de 74,3 MPTA. El 16 de febrer de 1998 es va signar un contracte amb CICSA l'objecte del qual era l'assistència tècnica a prestar a BR per la redacció de dos projectes addicionals relacionats amb la

remodelació de la Plaça Cerdà per import total de 47,1 MPTA, (26,1 MPTA corresponents al carrer Alhambra i 21 MPTA al carrer de la Química). Aquest contracte, que es va adjudicar de forma directa, reuneix els requisits dels articles 135 i 204 de la Llei 13/1995 de 8 de maig de contractes de les Administracions públiques i, per tant, hauria d'haver-se publicat en el DOCE. Segons informe de BR "la modificació del projecte de les obres i la redacció del projecte addicional només poden ser portades a terme per CICSA en raó de les profundes implicacions que dirigeix i de la que en coneix els seus extrems".

- En data 21 de setembre de 1998 es va adjudicar per concurs a Consultor de Ingeniería Civil, SA (CICSA) la direcció de les obres del projecte de remodelació de la Gran Via entre el carrer Alhambra i la Plaça Cerdà per 36 MPTA. Posteriorment van aparèixer necessitats no previstes inicialment que van fer necessari redactar un projecte modificat i un d'obres complementàries de les actuacions en curs. Aquestes necessitats van donar lloc a un nou contracte per import de 26,5 MPTA amb la mateixa empresa, que inclou 5,2 MPTA per a la redacció del projecte modificat, 6,2 MPTA per a la redacció del projecte d'obres complementàries, 7,5 MPTA per a la direcció d'obres del projecte modificat, i 7,6 MPTA per a la direcció d'obres del projecte modificat. Segons informe de BR "l'adjudicació no es pot fer a cap altre contractista ja que CICSA ha hagut de reforçar l'equip per fer front a la tasca i la redacció dels projectes és indissociable de la Direcció de les obres principals". En el contracte s'especifica que, atesa la urgència en disposar dels projectes, han estat redactats i lliurats amb anterioritat a la signatura del contracte. BR havia encarregat aquestes feines prèviament a CICSA.
- El 17 d'agost de 1998 es va adjudicar a CICSA, previ concurs, la direcció de les obres de la Gran Via (entre carrer Química i Plaça Cerdà) i carrer Mineria (entre Gran Via i carrer Química) per valor de 29,3 MPTA. En data 30 de juny de 1999 es va signar una addenda per 15,8 MPTA, que inclou 1,9 MPTA per a la redacció del projecte modificat, 4,6 MPTA per a la redacció del projecte d'obres complementàries, 2,9 MPTA per a la direcció d'obres del projecte modificat, i 6,4 MPTA per a la direcció d'obres del projecte modificat. com a conseqüència de "necessitats no previstes inicialment que han implicat la redacció de projectes modificats i complementaris de les actuacions en curs que han comportat un major volum de l'obra projectada i dirigida". En el contracte s'especifica que, atesa la urgència en disposar dels projectes, han estat redactats i lliurats amb anterioritat a la signatura del contracte. Aquestes actuacions havien estat encarregades amb anterioritat per BR.
- L'any 1996 BR va convocar un concurs per a la redacció, entre d'altres, del projecte del pont sobre el riu Besòs entre Montcada i Reixac i Santa Coloma de Gramenet (Pont del Congost) i de la passarel·la de vianants sobre el riu entre Vallbona i Santa Coloma al qual es van convidar disset empreses. La

redacció del projecte va ser adjudicada a l'empresa ESTEYCO, SA amb la qual es va signar contracte el 28 d'octubre de 1996 per 5,7 MPTA. Posteriorment, degut a diversos requeriments de les administracions afectades, es va haver de modificar el projecte i es van subscriure amb la mateixa empresa dos nous contractes per import total de 10,4 MPTA.

- D'altra banda, es va adjudicar de forma directa a la mateixa empresa la redacció del projecte constructiu (9,3 MPTA) d'una altra actuació prevista en el conveni del Congost donat el seu coneixement de la zona i per tal de garantir una correcta integració amb la resta de l'actuació del Congost.
- El 20 de juliol de 1998 es va adjudicar a FCC Construcción, SA (FCC) l'execució de les obres dels accessos viaris a Sagrera (tram des de les autopistes i el nus de la Trinitat fins el Passeig de Santa Coloma) per 1.124,7 MPTA. En l'informe d'adjudicació, amb un pressupost de licitació de 1.477,3 MPTA, s'ha observat un error de suma sense esmenar en la valoració obtinguda per Ferrovial, SA que és determinant per a l'adjudicació de les obres. Del full de treball facilitat per BR (sense data ni signatura) es dedueix que es tracta d'un error de transcripció de les dades del full de treball a l'informe d'adjudicació.
- En data 17 de juny de 1999 es van adjudicar per concurs a COPISA Constructora Pirenaica, SA (COPISA) les obres de construcció del Pont del c/Potosí i urbanització del c/de l'Andana de l'estació entre el passeig de Santa Coloma i el c/Potosí per 834 MPTA. En l'informe d'adjudicació es posa de manifest que, d'entre els diversos criteris aplicats, la valoració obtinguda pel tècnic responsable de l'equip d'execució de les obres (cap d'obres) és determinant en l'adjudicació. Posteriorment, la necessitat de realitzar obres complementàries va fer que s'adjudiquessin a la mateixa empresa de forma directa dos contractes per import total de 65,3 MPTA.
- En data 21 de setembre de 1999 es va adjudicar per concurs a Europrincipia, SL, per 68,4 MPTA, la redacció del projecte constructiu d'infraestructura del port esportiu del Besòs. Posteriorment, "degut a les íntimes implicacions tècniques entre el projecte constructiu d'infrastructures i el projecte bàsic d'edificacions i a causa de la imprescindible homogeneïtat i unitat d'actuacions que ha de regir en la redacció de l'esmentat projecte", se li va adjudicar directament l'assistència tècnica per a la redacció del projecte bàsic valorat de les edificacions i espais públics a l'àrea del port esportiu del Besòs de Santa Adrià del Besòs per 15,9 MPTA.
- En data 8 de juny de 1998 es va adjudicar previ concurs a Consultors Tècnics d'Enginyeria I Arquitectura, SL (CEA) la direcció d'obres del projecte refós d'instal·lacions de diversos trams de la Ronda del Mig per import de 33,1 MPTA. En el decurs de la realització de les obres es va posar de manifest

la necessitat de modificacions en el projecte i la necessitat de realitzar obres complementàries que van fer que el 30 de juny de 1999 se signés amb CEA una addenda al contracte anterior per import de 35,9 MPTA (19,9 MPTA corresponents a direcció d'obra i 16 MPTA corresponents a redacció de projectes), ja que, d'acord amb l'informe d'adjudicació de BR "no pot fer-se a altre que no sigui l'equip de direcció facultativa de CEA que ha hagut de reforçar l'equip per fer front a aquesta tasca. La redacció d'aquests projectes és indissociable de la Direcció de les obres principals".

3. CONCLUSIONS: OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

BR és una societat anònima d'accionariat públic constituïda el 24 de desembre de 1993, especialitzada en l'estudi i disseny d'infraestructures i sistemes urbans i en l'elaboració de propostes de desenvolupament urbanístic en l'àmbit metropolità de Barcelona. BR serveix d'instrument tècnic dels seus accionistes per a la cooperació entre entitats del sector públic per a desenvolupar projectes i estratègies d'abast metropolità que, per la seva transcendència o complexitat, requereixen un alt grau de consens tècnic i institucional. Aquestes tasques es formalitzen mitjançant convenis o mandats i, en la majoria de casos, BR les realitza de manera indirecta mitjançant la contractació d'empreses o particulars, i el seu personal actua com a supervisor.

Les obres més significatives gestionades per BR durant el període fiscalitzat han estat les relacionades amb el projecte de remodelació de la llera del riu Besòs, la cobertura de trams del primer Cinturó i la remodelació de la Plaça Cerdà i els accessos viaris a Sagrera. Aquestes actuacions s'han fet a l'empara de convenis signats amb l'Ajuntament de Barcelona, amb l'IMU, amb la MMAMB, amb La Maquinista Terrestre y Marítima, SA (d'acord amb el Conveni marc signat amb l'Ajuntament de Barcelona) i amb el Consorci per a la Defensa de la Conca del Riu Besòs i altres ajuntaments afectats en el projecte del riu Besòs. Els honoraris de gestió de totes aquestes actuacions són facturats per BR als ens corresponents, a excepció de les actuacions gestionades a l'empara del conveni intern de col·laboració i assistència tècnica entre els ens metropolitans de Barcelona i BR, que es remuneren mitjançant una subvenció genèrica.

La MMAMB i l'Ajuntament de Barcelona, a través de la subvenció indicada i del Conveni general d'assistència tècnica, respectivament, suporten el finançament de l'estructura general de BR i els marges negatius que es puguin generar en altres actuacions.

El treball realitzat ha abastat l'activitat economicofinancera de BR en el període comprès des de la constitució de la Societat fins al 31 de desembre de 2001.

L'objectiu de la fiscalització no ha estat donar una opinió sobre els estats financers de la Societat a 31 de desembre de cada exercici ni donar una opinió sobre el seu control intern, sinó l'anàlisi de l'activitat de la Societat en el període fiscalitzat en el seu conjunt, per la qual cosa, no s'han aplicat els procediments necessaris per a avaluar la correcció del tall d'operacions al tancament de cada exercici ni la dels procediments de control intern. Tanmateix, els procediments aplicats ens permeten conoure que els estats financers de la Societat tancats a 31 de desembre de 2001 representen raonablement la seva situació econòmicofinancera en aquella data.

A continuació s'exposen les conclusions principals del nostre treball, que es desprenden de la informació continguda en el present informe:

- La consideració de BR com a òrgan de gestió directa dels seus accionistes ha estat tractada als apartats 1.2.1 i 2.6 d'aquest Informe.

Com hem manifestat abans, es tracta de contemplar, tot i acceptar-se la naturalesa jurídica d'òrgan de gestió directa de BR i per tant la condició interna i correcta dels convenis (encàrrecs) que ha rebut de part de les administracions que en formen part, la correcció formal de la seva contracció amb tercers

- Les signatures que consten en les entitats bancàries són indistintes. Malgrat que cada persona té uns poders diferents en funció de les tasques per a les quals ha estat autoritzada, seria convenient que existís com a mínim una signatura mancomunada per a cada cas.
- Diversos treballadors en plantilla de BR hi estan adscrits en comissió de serveis des de fa més de dos anys, mitjançant renovacions successives de la comissió de serveis. D'acord amb el que determina l'article 185.1 del Reglament del personal al servei de les entitats locals de Catalunya, la comissió de serveis té caràcter temporal i no pot durar més de dos anys.
- Les despeses corresponents a l'estructura general de BR no s'imputen comptablement al cost dels projectes. BR usa mitjans extracomptables per conèixer el marge real dels projectes. A l'exercici 2003 es farà la imputació comptable d'aquestes despeses.
- BR ha d'ajustar la seva activitat contractual a la llei de contractes de les administracions públiques. Els procediments seguits per BR en la seva activitat contractual s'ajusten a la Llei de contractes de les administracions públiques tot tenint en compte les observacions que es posen de manifest en l'apartat 2.6.

4. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS

A l'efecte del que preveu l'article 6 de la Llei 6/1984, de 5 de març, de la Sindicatura de Comptes, modificada per les lleis 15/1991, de 4 de juliol, i 7/2002, de 25 d'abril, el present informe de fiscalització va ser tramès a Barcelona Regional, Agència de Desenvolupament Urbanístic i d'Infrastructures, SA.

Un cop conegit el contingut de l'informe, Barcelona Regional ha enviat resposta, rebuda a través de l'escript amb registre d'entrada a la Sindicatura de Comptes número 1325, de data 21 de maig de 2003.

Cal dir que l'al·legació que figura en el punt 6è de l'apartat 2 de les al·legacions presentades per Barcelona Regional ha estat recollida en l'apartat 2.5.2.4 del present informe.

A continuació es transcriu la resposta de Barcelona Regional.

“D. Miquel Sodupe i Roure, en nombre y representación de Barcelona Regional, Agència Metropolitana de Desenvolupament Urbanístic i d’Infraestructures, S.A., a la vista del Proyecto de Informe de la Sindicatura de Comptes, formulo las presentes alegaciones

I. Consideraciones generales

1. La necesaria congruencia.

Resulta obligado, antes de adentrarse en las observaciones que realiza la Sindicatura de Comptes, llamar la atención sobre un aspecto de carácter formal, pero de cierta trascendencia, porque algunas de sus “Conclusions” pueden originar equívocos.

Así, en relación con la contratación de Barcelona Regional, se formulan dos afirmaciones: la primera declara que la sociedad fiscalizada “garanteixen raonablement el compliment dels principis de publicitat i concorrència” en los procedimientos de contratación “tot tenint en compte les observacions que es posen de manifest en l’apartat 2.6”; la segunda atiende al cumplimiento de las normas sobre capacidad de las empresas, publicidad y sistemas de selección y afirma que “no s’han trobat incompliments significatius”, además de remitirse a las observaciones recogidas en el apartado 2.6.

La declaración de no haber encontrado “incumplimientos significativos” abre el interrogante de si, en consecuencia, debe deducirse que Barcelona Regional sí ha incumplido la normativa de contratos, aunque no se especifique con qué gravedad o intensidad. Es cierto que las conclusiones se remiten a las observaciones contenidas en el apartado 2.6 pero conviene advertir ya, sin perjuicio del detenido análisis de estas observaciones que se hará con posterioridad, que en el citado apartado 2.6 se reiteran observaciones ya formuladas, con relación a las cuales Barcelona Regional ha presentado documentación y facilitado fundada respuesta y, de nuevo, se insiste en las mismas sin atender ni tampoco contestar los argumentos ofrecidos.

A la vista de este modo de proceder, no resulta superfluo recordar que los actos o acuerdos que ponen término a un procedimiento administrativo han de responder a las distintas cuestiones abordadas durante la tramitación, de tal modo que se dé razonada satisfacción a las argumentaciones ofrecidas por los interesados, una exigencia ésta que vale para las sentencias judiciales o para los Informes de las Instituciones y Organismos especiales que concluyen un procedimiento.

En el presente proyecto de la Sindicatura, sin embargo, falta la claridad con la que debe pronunciarse un órgano de su trascendencia y relevancia acerca del problema central, es decir, si ha existido o no

algún tipo de infracción. Se manejan, por el contrario, expresiones como la de “incumplimientos significativos” y “no significativos” que son ajenas al mundo de los vicios que afectan a los actos administrativos y a los contratos, vicios perfectamente codificados en la terminología de la legislación al catalogar los bien conocidos de la nulidad, la anulabilidad y las irregularidades no invalidantes. Son estas pues las categorías que la Sindicatura debe emplear a menos que quiera entregarse a la creación lingüística.

Iremos viendo poco a poco que, de todo lo actuado, procede concluir que la expresión “no significativo” apunta a que estamos ante lo que el Ordenamiento y la doctrina califican como irregularidades no invalidantes (así, por ejemplo, retrasos en los plazos o en la formalidad de documentos que no tienen mayor trascendencia jurídica), pero, incluso, esta calificación debe rechazarse con relación a Barcelona Regional porque la forma jurídica en que está constituida, como sociedad anónima, no permite exigirle el mismo rigor procedural que a las órganos de las Administraciones públicas.

Además, no se advierte con la debida claridad en el proyecto de Informe la mínima correspondencia entre las observaciones de la Sindicatura y las alegaciones realizadas por Barcelona Regional, lo que resulta ya una abierta incongruencia.

Es decir que el documento objeto de estas Alegaciones no aclara por qué hay “incumplimientos no significativos” ni, sobre todo, por qué rechaza las explicaciones y argumentos en su día dados por Barcelona Regional, requisito éste que deben cumplir estos actos fiscalizadores, pues, como ha reiterado el Tribunal Supremo, debe darse respuesta a todas las alegaciones de los interesados “sin perjuicio de que los acoja o los rechace, según legalmente corresponda” (sentencia de 7 de diciembre de 1972). Convendría, en consecuencia, precisar las expresiones que recogen las conclusiones del proyecto de Informe.

2. La singular naturaleza y régimen jurídico de Barcelona Regional.

El Proyecto de Informe de la Sindicatura de Cuentas, al delimitar la naturaleza jurídica de Barcelona Regional, llega a la conclusión de que “serveix d'instrument tècnic dels seus accionistes per a la cooperació entre entitats del sector públic ... que, per la seva transcendència o complexitat, requereixen un alt grau de consens tècnic i institucional”. Nada que objetar a esta adecuada explicación que con claridad resume la concepción y finalidad de Barcelona Regional: una sociedad íntegramente pública, en la que participan distintas Administraciones y entidades públicas que, como personificación instrumental, “instrument tècnic” en la acertada expresión del proyecto de Informe la Sindicatura, permite encauzar y coordinar de manera pertinente las distintas competencias públicas.

No obstante, a pesar de esta correcta toma de posición, en el cuerpo del proyecto de Informe se recuerda que el Gabinete Jurídico de la Sindicatura de Cuentas no considera a Barcelona Regional como una forma de gestión directa al no ser propiedad totalmente de un sólo ente local.

Una opinión ésta que, dicho sea con todos los respetos para con los juristas que la han formulado, debe rechazarse atendiendo a las siguientes consideraciones:

1º La compleja realidad, el sistema de descentralización de los poderes, así como la necesidad de coordinar muchas funciones públicas ha originado la creación de sociedades de capital íntegramente público pero que no pertenecen ya a una única Administración, sino a varias Entidades públicas, aspecto que explica el Profesor Francisco Sosa Wagner en su conocida monografía "La gestión de los servicios públicos locales" (5ª ed. 2002, por ejemplo, pág. 133): "conviene tener presente, a la vista de una realidad cada vez más compleja, que sociedades íntegramente públicas son también aquellas cuyo capital social es propiedad de varias entidades públicas".

2º. Como explica la doctrina (entre otros muchos autores el citado Profesor en su trabajo "La utilización por las Administraciones locales de sus recursos propios", en el Libro Homenaje al Prof. Sebastián Martín Retortillo, Civitas, 2003) estas sociedades públicas son también órganos de gestión directa de las Administraciones que participan en su capital. Están incardinadas en el tejido mismo administrativo al formar parte del propio dispositivo organizativo público. Tienen reconocida una personalidad jurídica tan solo para acomodarse mejor al fin del que sólo son un instrumento o medio. El reconocimiento de una personalidad jurídica independiente es una herramienta que ni significa ni puede implicar la desvinculación de la organización empresarial de la entidad pública de que trae causa. Estas personificaciones instrumentales son simples opciones de organización (formas de gestión directa en la dicción del artículo 85. 3 LB). En suma, algo propio de la Administración.

3º. Varias sentencias del Tribunal Superior de Justicia de Cataluña han confirmado el carácter de Barcelona Regional como órgano de gestión directa o entidad instrumental de las Administraciones, entidades y organismos públicos que son accionistas de la misma.

4º El Tribunal de Justicia de la Comunidad Europea en su sentencia de 10 de noviembre de 1998 resolvió una cuestión prejudicial suscitada en un proceso en el que una empresa privada (Teckal) impugnaba un contrato de servicios públicos entre un Ayunta-

miento y una sociedad pública, perteneciente a una Mancomunidad de Municipios, entre los que se encontraba el Ayuntamiento contratante.

5º Este pronunciamiento ha sido uno de los motivos fundamentales para que en el Proyecto de Directiva europea, que unificará las tres existentes sobre procedimientos de adjudicación de los contratos públicos, se haya incluido un artículo que considera a las sociedades de capital íntegramente público órganos de gestión y, en consecuencia, excluye los acuerdos, convenios y contratos que realicen con las Administraciones que participan en las mismas del régimen de contratación pública. La última redacción de este proyecto de Directiva tiene fecha de 6 de mayo de 2002 (COM 2002, 236 final) e incorpora las consideraciones realizadas por el Parlamento Europeo, el Comité de las Regiones y el Consejo Económico y Social. Esta última redacción, que será muy probablemente la definitiva, justifica el precepto de la siguiente manera:

"La enmienda 40 introduce un nuevo artículo con el fin de excluir del ámbito de aplicación de la Directiva los contratos celebrados por un poder adjudicador con una entidad totalmente dependiente del mismo o con una "empresa conjunta" formada por dicho poder adjudicador con otros poderes adjudicadores."

Esta enmienda recoge el espíritu de la jurisprudencia actual (sentencia "Teckal"). Es necesario reformularla para retomar precisamente los elementos contenidos en la sentencia, adaptarlos a la situación de una agrupación de poderes adjudicadores y situarlos en el lugar adecuado de la Directiva."

6º En el Proyecto de Informe de la Sindicatura se hace así mismo un reparo (página 41) un poco extraño, pues se sostiene que el contrato suscrito entre Maquinista Terrestre y Marítima y Barcelona Regional es irregular porque la primera es empresa privada y no accionista de Barcelona Regional. Se olvida que el contrato aludido viene precedido de un convenio urbanístico en el que se definen los aprovechamientos y las cargas del sector y que es el Ayuntamiento de Barcelona (y no Maquinista Terrestre y Marítima) quien encarga a Barcelona Regional la gestión integral de los proyectos y obras de infraestructuras (sólo posteriormente se firma el acuerdo con Maquinista Terrestre y Marítima en el que se fijan las condiciones particulares para su ejecución). Obsérvese por consiguiente que las relaciones se han tratado siempre entre el Ayuntamiento de Barcelona y Barcelona Regional respondiendo todo ello al esquema conceptual aquí defendido.

7º En conclusión, la cualificada opinión doctrinal, el criterio de la jurisprudencia europea y catalana, el razonamiento de las Institu-

ciones comunitarias, que se reflejará en la nueva Directiva, deberían conducir a excluir cualquier duda sobre el carácter de instrumento técnico de Barcelona Regional, tal como por lo demás acepta — aun en su imprecisa formulación— la Sindicatura de Comptes.

II. Observaciones generales del proyecto de Informe

1. ¿Observaciones o incidencias?

Formula el Proyecto de Informe tres observaciones generales que también califica como “incidencias” de acuerdo probablemente con su gusto por el empleo de licencias lingüísticas. Sin perjuicio de contestarlas con razonamientos adecuados, conveniente tener presente que:

1º Una cuantiosa actividad de Barcelona Regional (de más de 16 millones de euros) ha sido fiscalizada por la Intervención General de la Administración del Estado sin que se formulara ningún reparo, censura, advertencia, ni observación.

2º Como el mismo proyecto de Informe pone de manifiesto, Barcelona Regional cumple razonablemente la normativa de contratación, pues son múltiples las convocatorias públicas que realiza y son variados y distintos los contratistas seleccionados para los diversos contratos. Prueba indubitable del carácter público, de competencia y no discriminatorio de su actuación.

2. La posible valoración de las empresas licitadoras como criterio de adjudicación de los concursos.

Afirma el proyecto de Informe que la experiencia es un criterio que debe tenerse en cuenta para advertir la solvencia técnica de los contratistas y “per tant, no s'haurien d'haver tingut en compte com a criteris d'adjudicació”.

En la tramitación previa que se ha seguido, los representantes de Barcelona Regional ya han explicado que esta idea podía repetirse de manera acrítica hace varios años pero no desde luego en la actualidad. Y es que con motivo de la sentencia del Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas de 20 de septiembre de 1988 (conocida como asunto Beentjes) se difundió la interpretación de que la experiencia no podía utilizarse como un criterio para valorar las propuestas en un concurso público, lo que incluso se llegó a afirmar miméticamente en algún Informe de la Junta Consultiva de Contratación Administrativa. Pero, realmente, lo que afirma la citada sentencia es que la empresa adjudicataria carecía de solvencia y, siendo éste un presupuesto para valorar la oferta, ese dato debía haberse analizado en primer término

para admitir o no a un licitador. Sin embargo, de la consideración de la experiencia como un elemento para acreditar la solvencia del contratista, no puede seguirse como corolario que la experiencia pueda ser expulsada sin más de los criterios de adjudicación. Adviértase que se trata de dos valoraciones distintas producidas en momentos diferenciados perfectamente compatibles.

Y ello porque:

1^a. Existe una auténtica facultad discrecional para establecer los criterios de valoración que han de decidir los concursos públicos.

2^a. No implica ninguna duplicidad atender a la experiencia para advertir la solvencia de la empresa y valorar también la experiencia para adjudicar el contrato, ya que cuando se analiza la experiencia de la empresa en contratos anteriores, el resultado es, simplemente, advertir si se tiene o se carece de ella, si se considera o no solvente a la empresa; mientras que atender, entre otros criterios y parámetros, a la experiencia para adjudicar el concurso supone matizarla, precisarla y puntuarla de una manera más afinada. Al resolver si son solventes los empresarios no se puntúa, simplemente se formula una declaración; mientras que al resolver la adjudicación se está ya valorando y puntuando la mayor o menor experiencia.

3^a. A contrario sensu, si no se incluyera la experiencia entre los criterios de adjudicación de algunos contratos, podría criticarse la actuación de la Administración o de la sociedad contratante al equiparar todas las situaciones, al igualar a los desiguales, al no reconocer los méritos o trabajos que ofrecen los contratistas y sus trabajadores.

4^a. Todo ello sin perjuicio de admitir que la mención entre los criterios de valoración de la experiencia tiene también sus límites y condiciones porque no puede admitirse que por esa escotilla se quiebren los principios de la contratación pública, esto es, que se limite la concurrencia (exigiendo una experiencia determinada) u originando discriminación (no atendiendo a la experiencia en otros contratos o con otras Administraciones públicas).

5^a En fin, es concluyente el hecho de que ahora la Ley de contratos precisa ya de manera expresa e incontestable que el órgano de contratación puede exigir a los candidatos el compromiso de adscribir medios personales o materiales, “que deberán concretar en su candidatura u oferta” (art. 15). Medios, por tanto, que serán valorados en el proceso de adjudicación. Así lo está entendiendo también la Junta Consultiva de Contratación Administrativa que, en su Informe 36/01, de 9 de enero de 2002, admite que en el pliego se puedan incluir como criterio de

adjudicación las características de las empresas, así como los medios personales y materiales que van a ser destinados al cumplimiento del contrato, es decir, y dicho en otros términos, la experiencia.

6^a Es por ello muy frecuente, como conoce muy bien la propia Sindicatura de Comptes, que las Administraciones y sociedades públicas incluyan como criterio de valoración de las ofertas presentadas la experiencia, cualificación o idoneidad de los directores de obra, del personal dedicado al contrato, etc.

Por todo ello, debería suprimirse esta observación general pues advertimos que lo único que se ha hecho es aplicar un criterio legal para seleccionar mejor al contratista.

3. Realización de prestaciones con anterioridad a la firma de las ampliaciones o modificaciones de anteriores contratos.

La segunda observación general puesta de manifiesto en el Proyecto de Informe es que “atesa la urgència en disposar de la redacció dels projectes contractats, aquestes han estat redactats i lliurats amb anterioritat a la signatura del contracte”. Es decir que en esta misma observación se puntualizan dos circunstancias relevantes: por un lado, que se trata de casos de urgencia y, por otro, que “en tots els casos els projectes havien estat encarregats prèviament per BR”.

La Ley permite ante situaciones de urgencia iniciar la ejecución de un contrato aunque no se haya formalizado debidamente (art. 71.2 c) LC). Por ello, no se entiende muy bien por qué entonces considera el Proyecto de Informe que la actuación de Barcelona Regional implica un “incumplimiento” aunque éste no sea “significativo”.

Si se comprueban los documentos que obran en los expedientes relativos a estos contratos se advierte, en primer lugar, que en todos los casos existe una adecuada constancia documental de las necesidades y causas que exigieron la ampliación o modificación del contrato (atender a un colector para mejorar su capacidad de desagüe, modificar la primera planificación de las calzadas para facilitar el tráfico, realizar una rotonda para la mejor circulación, reforzar con hormigón armado la estructura ferroviaria, etc...), obrando siempre un informe de la dirección técnica de Barcelona Regional que analiza las necesidades y nuevas causas que concurren, una carta de encargo anunciando la modificación y ampliación del contrato y la posterior documentación formal de la ampliación. Y todo ello en un breve plazo de tiempo, como es propio de las situaciones de urgencia, pues desde que se ponen de manifiesto las nuevas circunstancias o necesidades, se redactan los informes y documentos necesarios, se realizan los acuerdos por los órganos competentes, transcurren pocos días. La posterior suscripción

formal del documento que constituye una addenda al contrato inicial se suscribe antes de tres meses, plazo no excesivo pero que, además, no supone un incumplimiento de la normativa de contratación ya que los plazos en materia de contratos están pensados para que se inicie el pronto cumplimiento de las prestaciones pues la formalización y la prestación de la garantía definitiva por el contratista constituyen presupuestos indispensables para la ejecución (art. 54 LC). Pero esta ratio legis no concurre en los supuestos de modificación o ampliación de un contrato donde no es necesario apremiar a que se inicien los trabajos de ejecución porque ya están iniciados, ya se están ejecutando.

En conclusión, estas situaciones que destaca el proyecto de Informe no constituyen ningún incumplimiento de la normativa de contratación, por lo que debe suprimirse su mención.

4. La necesaria diferencia entre modificación de un contrato y contratos adicionales y complementarios.

El Proyecto de Informe de la Sindicatura de Comptes apunta como tercera observación que Barcelona Regional ha realizado con frecuencia addendas y modificaciones a varios contratos. La redacción de esta observación es tan escueta que origina la percepción de que se trataría de actuaciones o comportamientos irregulares. Lo que no se corresponde, en absoluto, con la realidad. Se afirma que "en diverses actuacions s'han realitzat contractes addicionals adjudicats de forma directa que han suposat increments significatius de l'import contractat a una empresa respecte del contracte inicial". Sin precisar las situaciones específicas, las circunstancias concretas, los intereses afectados y la exacta cuantía en que se incrementa el precio total de los contratos, esa afirmación podría entenderse en el sentido de que Barcelona Regional defrauda de manera grave la normativa de contratación, cosa que no ha sucedido en ningún momento. Por ello debe suprimirse para no inducir a equívocos ni a tergiversaciones.

La observación alude a distintos supuestos en los que, a raíz de previos contratos de dirección de obras, ha sido necesario realizar, por un lado, la redacción de proyectos para atender situaciones no previstas inicialmente, por otro, nuevos proyectos de ampliación, además de la consiguiente contratación de la dirección de las obras de modificaciones y de ampliaciones. Situaciones, como se puede advertir, distintas y que están sometidas a diversos presupuestos y requisitos porque, si bien resulta contrario a la normativa de contratación, otorgar nuevos contratos a un empresario sin garantizar la publicidad y concurrencia, sin embargo, sí se permite, en determinados casos y cumpliendo específicos requisitos, modificarlos o ampliar el objeto de anteriores con nuevas prestaciones a favor del contratista ya seleccionado. Conviene detenerse de manera separada en las distintas situaciones y en su concreto régimen jurídico.

A) La facultad de modificar el objeto de los contratos.

Es ocioso explicar con detalle (en el contexto de estas Alegaciones) el régimen jurídico de la potestad de modificación de los contratos o ius variandi. Muchas monografías, dictámenes de los órganos consultivos y sentencias de los Tribunales han configurado un cuerpo sólido de esta institución. Sin embargo, sí podría ser interesante insistir en este momento en varias ideas:

- a) las Administraciones públicas y sus empresas no tienen, en principio, ningún límite porcentual para modificar los contratos suscritos. El ius variandi “es ilimitado en extensión e intensidad, ya que el interés público prima sobre cualquier otra consideración” (sentencia del Tribunal Supremo de 9 de abril de 1985);
- b) El límite que se repite del veinte por ciento separa la posibilidad de imponer la modificación o permitir al contratista resolver el contrato. Pero, si el contratista acepta la modificación, es posible, dentro de unos límites, la novación del contrato.
- c) Para que sea válida la novación de los contratos es preciso que no se infrinja la Ley, es decir y por lo que afecta a la contratación pública, que no se quiebren los principios esenciales que informan todo este régimen jurídico (publicidad, concurrencia y no discriminación).
- d) Por ello no se admiten las novaciones que supongan realmente un contenido distinto del previamente sometido a un concurso público y deban las mismas circunscribirse a causas nuevas o imprevistas, es decir, que no pudo advertir la Administración al confeccionar el expediente de contratación.

Estas ideas permiten afirmar que es conforme al Ordenamiento jurídico acordar modificaciones en los contratos de dirección de obras cuando aparecen en la ejecución del contrato nuevas necesidades o causas imprevistas, que el interés público reclama resolver y que no concurrían en el momento de publicar la convocatoria del concurso público. Por consiguiente, y sin perjuicio de la concreta contestación que infra se realiza a las observaciones formuladas a determinados contratos, no se puede objetar que Barcelona Regional haya modificado irregularmente contratos de dirección de obra.

B) La posible adjudicación de nuevas prestaciones adicionales o complementarias a otro contrato.

Distinto régimen jurídico al recordado de la modificación de un contrato previo por causas nuevas o imprevistas es la decisión de ampliar un contrato con nuevas prestaciones. En estos casos, el legislador precisa

con mayor rigor hasta qué punto puede la Administración encargar de manera directa a un contratista seleccionado estas nuevas prestaciones que no suponen sin embargo una modificación del contrato inicial porque no afectan a su resultado, al tener entidad separada del mismo:

- a) así, no es necesario que aparezcan nuevas circunstancias o imprevistos para encargar una prestación adicional, pues lo único que se exige es justificar su conveniente realización. Un antiguo Dictamen del Consejo de Estado (de 15 de diciembre de 1983, exp. 45942) ofrecía ya la diferenciación de ambas figuras: "La diferencia básica entre los arts. 150 y 153 del Reglamento de contratos estriba en que, en el primer caso, debe tratarse de unidades de obras nuevas pero cuya ejecución resulte necesaria para llevar a buen fin el proyecto primitivo o cuando sea precisa dicha modificación por resultar imposible su ejecución en la forma inicialmente prevista. En el segundo caso, la ejecución de la obra complementaria no debe ser necesaria para el buen fin del proyecto; se trata, por tanto, de añadidos no esenciales al mismo, por más que puedan resultar muy convenientes".
- b) Los límites que impone el legislador para admitir la directa adjudicación de nuevas prestaciones complementarias o adicionales son: justificar la conveniencia de no separar por razones técnicas o económicas a favor de otro contratista la prestación y que, tratándose de Administraciones públicas, organismos o entidades sujetas a todos los preceptos de la Ley de contratos, el importe no supere el veinte por ciento. Este límite se incrementa hasta el cincuenta por ciento, en virtud de la conjunta atención de la disposición adicional sexta de la Ley de contratos y del artículo 11.3 e) de la Directiva 92/50, cuando el contrato no alcanza el umbral establecido en el artículo 2 de la Ley de contratos que impone la observancia de las reglas que determinan la capacidad del contratista y los sistemas de adjudicación a las sociedades privadas.

En las prestaciones adicionales o complementarias que ha realizado Barcelona Regional se deben distinguir tres supuestos distintos: a) la redacción del proyecto de modificación de obras; b) la nueva prestación que supone la dirección de ampliaciones; y c) la redacción del proyecto de esas ampliaciones. Mientras en el primer y tercer supuesto las razones técnicas permiten sin más requisito adjudicar de manera directa el contrato, en el segundo supuesto es preciso, para encargar el contrato al empresario ya previamente seleccionado, que el importe de la ampliación no supere el porcentaje que, como umbral, especifica la normativa de contratación. Con estas ideas previas debe atenderse a las diversas situaciones de modificaciones de contrato y de contratos complementarios para advertir cómo Barcelona Regional ha respetado el Ordenamiento sin incurrir en ningún incumplimiento, ni tan siquiera poco significativo.

III. Observaciones específicas a actuaciones concretas.

1. ¿Falta de firma de los asistentes a los actos de apertura de plicas?

Con todos los respetos, no se advierte dónde está la infracción o qué precepto incumple Barcelona Regional, una sociedad anónima cuya actuación sigue en términos generales la práctica mercantil, sin que exista en ella ningún precepto que establezca la obligación de suscribir documentos por los asistentes a las reuniones, existiendo tan sólo la costumbre de firmar actas entre distintas personas privadas cuando surgen obligaciones o derechos para ambas partes. Pero en este caso, del acta sólo se desprende la apertura de las plicas presentadas, por lo que la firma de los presentes resulta ciertamente indiferente.

2. Contratos con TEC-4

La escueta redacción del proyecto de Informe omite datos esenciales de los distintos contratos celebrados con TEC-4, lo que puede conducir a una falsa percepción de la actuación que ha seguido Barcelona Regional. Es preciso recordar lo siguiente:

1º. El contrato de 2 de marzo de 1998 se publicó en el Diario oficial de las Comunidades Europeas, principal medio de difusión y punto central de referencia que tienen en cuenta todas las normas de contratación, y no se consiguió publicar el anuncio en el BOE por problemas en absoluto imputables a Barcelona Regional. ¿Dónde está pues la infracción? El mismo proyecto de Informe recuerda que a la convocatoria se presentaron catorce licitadores, cifra no pequeña, por lo que hubo competencia entre las ofertas y nadie impugnó la adjudicación. ¿Cuál es el incumplimiento reprochable a Barcelona Regional?

2º. Los tres contratos adicionales a los que se alude responden a situaciones distintas y que no proceden únicamente del anterior contrato de 2 de marzo de 1998, sino, como se recoge con claridad en la documentación que posee la Sindicatura de Comptes:

- a) en primer término y tras un concurso público TEC-4 es la adjudicataria para redactar el proyecto de construcción por una cuantía de algo más de 10,3 millones de pesetas (en adelante, mptas.);
- b) otro concurso público supone la adjudicación de la dirección de obra con una cuantía de 50,7 mptas.,
- c) y, con posterioridad y en sucesivos momentos, se modifican y suscriben addendas a estos contratos por un importe conjunto de 35,1 mptas (no 37,1 mptas, como recoge el proyecto de informe).

3º. Pero, además, es indispensable aludir de manera separada a estos contratos porque surgen ante distintas necesidades que no es posible confundir:

- a) hay una primera modificación por razones de urgencia el día 23 de marzo de 1998 que alcanza los 8,2 mptas. y que supone la redacción de un proyecto. La imperiosa urgencia para solventar los problemas advertidos amparan de manera sobrada esta modificación, permitida por la normativa de contratos, siendo indiferente el porcentaje cuando es admitida por el contratista, como anteriormente se recordó y además en este caso ni siquiera alcanza al veinte por ciento del contrato inicial;
- b) una segunda addenda se produce el 9 de diciembre de 1998, para satisfacer los mayores trabajos y prestaciones realizados en la dirección de obra y alcanzan los 11,4 mptas.;
- c) y una tercera addenda se suscribe el 30 de junio de 1999, quince meses después del contrato inicial, por la que se encarga la redacción de un proyecto complementario de obra, por 7,2 mptas. y la dirección de esas obras complementarias, por 10,1 mptas.

4º. Estas actuaciones encajan con facilidad en los casos previstos en el artículo 11.3 de la Directiva comunitaria 92/50, y que se recogían en el entonces vigente artículo 211 de la Ley de contratos (hoy art. 210) aplicable a las Administraciones, organismos y entidades sujetos a todos los preceptos de la Ley. De conformidad con la Directiva se permite la adjudicación al mismo contratista sin publicidad ni concurrencia cuando: a) exista "una urgencia extrema" por hechos que no se hubieran previsto (letra d del art. 11.3 de la Directiva, la Ley de contratos se refiere también a una imperiosa urgencia resultante de acontecimientos imprevisibles"); b) cuando se tratara de una asistencia complementaria necesaria como consecuencia de circunstancias imprevistas, que no era posible separar del contrato principal sin causar graves inconvenientes o, aunque se pudieran separar resultaran indispensables para fases ulteriores, siempre que no se incrementara en más de un cincuenta por ciento el importe del contrato principal (letra e del art. 11.3 de la Directiva). La Ley de contratos, con relación a las Administraciones, organismos y entidades sujetas a todo el ámbito de aplicación de la Ley, limita al veinte por ciento el incremento de la ampliación. En cualquier caso, la dirección de obras complementarias (10,1 mptas) no supera el 20% respecto del contrato principal.

5º La circunstancia de que uno de estos contratos, debido de nuevo a la urgencia, se formalizara después del encargo realizado por carta y tras los oportunos informes técnicos, no constituye ningún incumplimiento pues, si en casos de urgencia, el Ordenamiento permite que se inicien los trabajos de un nuevo contrato con anterioridad a su formalización ¿cómo se puede negar esta posibilidad cuando se trata de encargar una modificación al mismo contratista para solucionar necesidades imprevistas?

Por todo ello, no ha existido ningún incumplimiento ni ninguna mera irregularidad en estas actuaciones de Barcelona Regional.

3. Contrato con GPO.

Reitera el Proyecto de informe reparos ya apuntados con anterioridad y que fueron debidamente contestados en la tramitación previa que se ha seguido ante la Sindicatura, sin ofrecer explicación del rechazo de los argumentos ofrecidos ni aclarar dónde se encuentra la infracción o el incumplimiento.

No parece necesario insistir de nuevo en que la inexistencia de firmas en el acta de los empresarios asistentes a la apertura de plicas no puede constituir repara de consistencia al no existir norma que imponga la forma mínima de los documentos internos de una sociedad anónima.

Además, con relación a esta adjudicación, se constata la existencia de un error material perfectamente acreditado y posteriormente subsanado, que en ningún caso puede ser objeto de repara por la Sindicatura, porque los errores materiales, de hecho o aritméticos en que incurren las Administraciones públicas no constituyen ningún incumplimiento ni irregularidad. A mayor abundamiento, la existencia de otras ofertas que también incluyeran soluciones semejantes o variantes, no puede conducir en modo alguno a calificar la adjudicación como ilegal, pues el legislador ha reconocido facultades discrecionales a los órganos de contratación para adjudicar los concursos a la propuesta más ventajosa y, según la documentación de Barcelona Regional, la oferta de GPO respondía a este criterio, lo que también prueba el hecho de que no se haya discutido ni impugnado por las otras empresas esta adjudicación.

Con posterioridad, nuevas circunstancias pusieron de manifiesto la necesidad de, por un lado, modificar el proyecto y, por otro lado, incorporar actuaciones complementarias. Estas dos nuevas prestaciones que se formalizaron en sendos contratos se apoyaron en las nuevas necesidades técnicas, que aparecieron en la realización material del proyecto original y que no podían separarse del contrato inicial sin originar graves inconvenientes, lo que hacía posible que Barcelona Regional las adjudicara a la misma empresa.

4. El directo encargo de dos proyectos a CICSA.

Alude el proyecto de Informe a que dos de los contratos entre los muchos suscritos con CICSA tras la celebración de concursos o al amparo de modificaciones permitidas, han sido adjudicados de manera directa sin publicarse en el DOCE y recuerda la alegación realizada por Barcelona Regional que justifica esa actuación en que “la modificació del projecte de les obres i la redacció del projecte addicional només

poden ser portades a terme per CICSA en raó de les profundes implicacions que dirigeix i de la que en coneix els seus extrems". Del proyecto de Informe no se puede deducir si la Sindicatura acoge o no esta razonable explicación o, en su caso, las razones de su rechazo.

Conviene por ello detenerse, de nuevo, en estos contratos que llevan fecha de 16 de febrero de 1998 y que tienen como objeto la redacción de dos proyectos de remodelación, por un lado el que afecta a la calle Gran Vía entre la calle Alhambra y la plaza Cerdá, de 26 mptas., y, por otro, el que incide en la Gran Vía, entre la calle Química y la plaza Cerdá y la calle Minería, entre la Gran Vía y la calle Química de Barcelona, de 21 mptas. El contenido de cada prestación tenía entidad suficiente para considerarlas de forma separada y, por ello, cabe discutir que fuera en todo caso necesaria su publicidad en el DOCE al no alcanzar los 33 mptas que establecía entonces el artículo 204 de la Ley de contratos.

Pero el argumento concluyente que permitía a Barcelona Regional adjudicar de manera directa a CICSA la redacción de estos proyectos sin realizar ninguna publicidad es la excepción que recogía la letra b) del artículo 11.3 de la Directiva europea (que se correspondía con el entonces vigente artículo 211 de la Ley de contratos, hoy art. 210), esto es, la existencia de razones técnicas que determinaban que se debía encomendar el objeto de los contratos al empresario ya previamente seleccionado en un concurso público.

Las razones técnicas eran palmarias: si CICSA ya había redactado el proyecto de construcción de la remodelación de la plaza Cerdá y su entorno (en virtud del contrato que se le adjudicó tras el correspondiente concurso el 12 de febrero de 1997), si CICSA a su vez tenía encomendada la dirección de las obras de la remodelación de la plaza Cerdá y su entorno (en virtud del contrato que se le adjudicó tras el correspondiente concurso público el 21 de octubre de 1997) ¿quién si no CICSA debía elaborar el proyecto de remodelación de dos calles conexas, que incluía la prolongación del soterramiento inicialmente previsto dentro del entorno de la plaza Cerdá?

Porque la solución contraria, esto es, la convocatoria de un concurso público que hubiera podido suponer la adjudicación del proyecto a otro empresario distinto hubiera originado disfunciones y descoordinación entre el proyecto inicial de remodelación de la plaza, que ya se estaba ejecutando, y cuya dirección también se había adjudicado tras el correspondiente concurso a CICSA, y la nueva empresa, que podría ofrecer otras alternativas distintas o que entrarían en conflicto con las iniciales. Son estas justamente las situaciones en las que piensa el legislador cuando redacta la disposición adicional sexta de la Ley de contratos.

Existentes ya dos contratos para proyectar y para dirigir las obras de remodelación de una plaza, no era ni ventajoso ni oportuno que las

convergencias con las calles colindantes fueran objeto de una licitación independiente. Una mínima coherencia en la actuación de Barcelona Regional imponía la necesidad de que las ampliaciones a la remodelación de la plaza Cerdá se estudiaran por la misma empresa. Hubiera resultado sin duda un completo caos, además de muy antieconómico, que cada calle fuera proyectada por una empresa distinta, desconociendo el inicial proyecto de obras y las soluciones que se estaban dando en la concreta ejecución de las mismas. El sentido común, la sindéresis de los viejos tratados de la Lógica, y la idea elemental y más moderna de las economías externas aconsejaban que la remodelación se realizara por la misma empresa y eso es lo que hace Barcelona Regional. Se trata pues de una actuación razonable, amparada en el Ordenamiento jurídico, y que ha evitado una posible situación caótica en la realización de unas obras fruto de muchos proyectos independientes, que hubieran carecido de armonía por falta de una única dirección.

Por ello no pueden calificarse estas actuaciones de Barcelona Regional como incumplimientos al ampararse en situaciones y supuestos expresamente previstos en la normativa de contratación.

5. Contratos con CICSA fechados el día 30 de junio de 1999.

A) Proyecto Gran Vía–Plaza Cerdá.

El quinto apartado del proyecto de Informe de la Sindicatura de Comptes recuerda que el día 28 de septiembre de 1998 se adjudicó, tras el correspondiente concurso público, a CICSA la dirección de las obras del proyecto de remodelación de la Gran Vía, entre la calle Alhambra y la calle Cerdá, por 36 mptas, y que, con posterioridad, se firma un nuevo contrato por algo más de 26 mptas con la misma empresa, que integra distintas prestaciones. Esta resumida redacción puede llevar a confusiones y equívocos pues esas distintas prestaciones responden a causas distintas que conviene no mezclar. Resulta imprescindible afinar un poco para no llegar a conclusiones erróneas.

El documento que se suscribe el día 30 de junio de 1999 con CICSA, cuya cuantía total alcanza los 26,5 mptas., se integra por cuatro encargos perfectamente diferenciados:

- a) la redacción de proyectos modificados (5,2 mptas);
- b) la redacción de un proyecto derivado de la necesidad de realizar obras complementarias (6,2 mptas);
- c) la dirección de las obras modificadas (7,4 mptas);
- d) la dirección de las obras complementarias (7,6 mptas).

Contratos con cuatro objetos precisos pero que tenían una estrecha relación con otras prestaciones contenidas en otros adjudicados a la misma sociedad tras la celebración de concursos públicos: la redacción

del proyecto inicial que se firmó en febrero de 1997 (17,9 mptas.); la dirección de obras que se firmó en octubre de 1997 (74,3 mptas.); la dirección de obras que se firmó en septiembre de 1998 (36 mptas.). De ahí que la necesidad de modificar bien el proyecto bien la dirección de obras, así como la conveniencia de atender a otras obras complementarias y nuevas permitía encargar el contrato a la misma sociedad, según ya se ha argumentado, pues las razones técnicas y la incompatibilidad de promover nuevos concursos autorizan la directa adjudicación.

Pero, además, es imprescindible atender de manera separada y correcta a cada situación porque cada encargo tiene sus propias causas y ha de acomodarse a determinados límites. No es conveniente confundir la naturaleza de los encargos de redacción de proyectos y de dirección de obras; como tampoco se deben confundir los encargos que suponen una modificación de contratos anteriores, que debe realizar el contratista y que sólo si suponen un incremento de más del veinte por ciento del presupuesto inicial permiten la resolución del contrato, de aquellas prestaciones complementarias que pueden adjudicarse al mismo contratista como permite la normativa de contratación (letra d) del artículo 211, que hoy hace el número 210, de la Ley de contratos). Según este precepto se pueden encargar al mismo contratista prestaciones complementarias siempre que no puedan separarse técnicamente del contrato principal sin causar graves inconvenientes o que, aunque se puedan separar, resulten estrictamente necesarias y que su importe acumulado no supere el veinte por ciento del importe del contrato primitivo. En el presente caso, el encargo que supone una prestación adicional o complementaria, la dirección de nuevas obras, alcanzó el importe de 7,6 mptas que supone un porcentaje inferior al 20 % del importe de la dirección de la obra con inclusión de la modificación necesaria, representando tan sólo el ¡5,9%! del importe de los contratos adjudicados a CICSA tras un concurso público para remodelar la plaza Cerdá y su entorno.

Por todo ello procede también calificar de correcta la actuación de Barcelona Regional sin que pueda advertirse ningún incumplimiento ni irregularidad en estas contrataciones.

B) Proyecto Gran Vía–Minería.

Muy similar a lo anterior es el apartado sexto de las observaciones específicas. Recuerda el proyecto de Informe que, tras la adjudicación de un concurso a CICSA para dirigir las obras de remodelación de la Gran Vía y de la calle Minería por 29,3 mptas., se suscribe una addenda en junio de 1999 que alcanza un valor de 15,7 mptas.

También es indispensable considerar de manera separada las distintas prestaciones que ascienden a más de quince millones de pesetas,

porque se están sumando encargos distintos, cada uno de los cuales obedece a razones y causas diferentes. En concreto:

- a) redacción de un proyecto por 1,9 mptas. que obedecía a la necesidad de modificar un previo proyecto;
- b) redacción de un proyecto para obras complementarias por 4,5 mptas.;
- c) la dirección de las obras derivadas de las modificaciones, por 2,8 mptas.;
- d) la dirección de las obras complementarias, por 6,4 mptas.

Las necesidades técnicas expuestas en el informe de adjudicación imposibilitaban que aquellas asistencias técnicas fueran llevadas a cabo por una empresa ajena a la obra. A mayor abundamiento, y con relación al encargo de dirigir las obras complementarias, como ya supra se recordó, la normativa de contratos permite su directa adjudicación sin publicidad cuando no puedan separarse técnicamente del contrato principal sin causar graves inconvenientes o que, aunque se puedan separar, sean estrictamente necesarias y su importe acumulado no supere el cincuenta por ciento del importe del contrato primitivo, según establece el artículo 11.3 de la Directiva 92/50. En este caso se eleva el umbral porque la cuantía inicial del contrato, los 29,3 mptas., es inferior a la que fijaba el artículo 2 de la Ley de contratos y evita la aplicación de las disposiciones relativas a la capacidad, publicidad y sistemas de adjudicación. Es evidente que esa ampliación del contrato de 6,4 mptas. no alcanza el cincuenta por ciento del presupuesto del contrato inicial, lo que supone un porcentaje inferior al 20 % si se compara este incremento de 6,4 mptas. con el contrato inicial (29,3 mpta.) más el modificado necesario (2,8 mpta.).

6. Contratos suscritos con ESTEYCO SA.

Destaca el proyecto de Informe que, después de adjudicar a ESTEYCO, tras un procedimiento con concurrencia, un contrato por una cuantía de 5,7 mptas., se modificó el proyecto inicial suscribiendo un contrato con una cuantía total de 10,4 mptas. y con posterioridad se le adjudicó de manera directa la redacción de otro proyecto por 9,3 mptas. Resulta indispensable recordar de manera separada los hechos para de nuevo evitar equívocos.

El primer contrato, fruto de la adjudicación de un proceso con concurrencia, tenía por objeto la redacción del proyecto para construir un puente así como las pasarelas necesarias. Pero, a raíz de los requerimientos de distintas Administraciones afectadas e interesadas en las obras (no sólo los Ayuntamientos, sino también la Generalitat de Catalunya y el Ministerio de Fomento), resultó obligado suscribir otros contratos que modificaron el anterior. Por un lado, el día 30 de junio de 1997 se acordó dar un nuevo emplazamiento al puente lo que implicó la

urgente necesidad de modificar la redacción del proyecto. Se fijaron los honorarios en cinco millones de pesetas y se encargó a la misma empresa ya seleccionada (ESTEYCO). Por otro lado, el día 15 de octubre de 1997 se tomó la decisión de modificar el proyecto para coordinarlo con las convocatorias y obras de las que era competente el Ministerio de Fomento y se encargó a la misma empresa seleccionada la modificación de la reforma del proyecto por cuatro millones de pesetas. Las cantidades de estos dos contratos son las que, unidas al importe de IVA, acumula el proyecto de informe para alcanzar los 10,4 mptas. Pero corresponden a necesidades distintas, adecuadamente justificadas en la documentación de Barcelona Regional, porque estos dos contratos tienen su origen en un contrato que ya ha sido objeto de competencia, mediante un concurso en el que participaron 17 empresas; y todas las modificaciones surgen por causas posteriores a la celebración del contrato, ante nuevas necesidades y suponen auténticos ejemplos de lo que la doctrina denomina no sólo *ius variandi*, sino también *factum principis* al interesar a otras Administraciones públicas que requerían soluciones concretas. De ahí que fuera lógico convenir con la empresa adjudicataria las nuevas modificaciones.

Pero es que además, la Sindicatura de Comptes debería ser consciente de la situación que hubiera originado no haber acordado con la empresa contratista esas modificaciones. ¿Se piensa que lo más adecuado para el interés público era rescindir el contrato con ESTEYCO, indemnizándola lógicamente, y convocar, tras las oportunas actuaciones, un nuevo concurso con la nueva localización de los puentes? ¿Cuánto retraso sufrirían las obras que interesan a tantos Ayuntamientos y en las que están implicadas tantas Administraciones? ¿Podría calificarse esa opción de una actuación razonable, objetiva y eficaz, protectora en suma del interés público?

Con relación al otro contrato que se recoge en esta observación, por importe de 8 mptas (9,3 es la cifra con IVA), la directa adjudicación a ESTEYCO se amparaba en evidentes razones técnicas, pues no podía en absoluto escindirse ese proyecto de los otros de los que era responsable la misma empresa. Razón que permitía, como se ha explicado supra, promover de nuevo un concurso y encomendar de manera directa al contratista ya seleccionado este nuevo proyecto.

7. Adjudicación de un contrato de obras a FCC CONSTRUCCION SA.

Insiste el proyecto de Informe de la Sindicatura de Comptes en destacar como observación lo que luego califica como error de suma cuando ya se explicó que hay tan solo errores de transcripción de la puntuación que afectan a la empresa FERROVIAL. Corregidos los mismos, el resultado es que la oferta más ventajosa era la de FCC, adjudicataria del concurso.

Sorprende que persista el Proyecto de Informe en este asunto porque los errores materiales, de hecho o aritméticos en que incurren las Administraciones públicas no constituyen ningún incumplimiento ni irregularidad.

8. Contrato con COPISA.

En el apartado noveno de las observaciones específicas alude el proyecto de Informe a que la resolución del concurso público para adjudicar un contrato de obras a favor de la empresa COPISA se debió a la valoración del técnico responsable. Puede conducir a un erróneo equívoco ese resumen porque no fue decisiva la puntuación otorgada a la experiencia de ese técnico sino que existieron otros aspectos también valorados para que la adjudicación se resolviera a favor de COPISA. Con sólo esa experiencia, la empresa COPISA no hubiera resultado beneficiaria de la adjudicación.

Ahora bien, dicho esto, no puede criticarse que, entre los criterios de valoración, figure la experiencia del técnico o director de las obras. Con anterioridad ya se ha argumentado que uno de los criterios de valoración que pueden utilizarse es la experiencia, máxime cuando ahora la Ley permite que la dedicación de personas determinadas pueda tenerse en cuenta en la adjudicación (art. 15 LC).

También alude el Proyecto de Informe de una manera vacilante a otros documentos suscritos con COPISA. Es cierto que si sumamos las cantidades totales (18.4 mptas. y 45.9 mptas) el resultado alcanza los 65,3 mptas. Pero cada cantidad satisface prestaciones distintas que no es posible acumular. Por un lado, el cambio de emplazamiento del campo de fútbol y, por otro, la conexión con la calle Fernando Pessoa y el acceso al puente Potosí, y estas cantidades no alcanzan en modo alguno el veinte por ciento del presupuesto del contrato inicial adjudicado tras un concurso público.

Por ello, no es posible advertir ninguna infracción, incumplimiento ni irregularidad en esta actuación de Barcelona Regional.

9. La adjudicación de una asistencia técnica a la sociedad EUROPRINCIPIA.

Insiste el proyecto de la Sindicatura de Comptes en reprochar a Barcelona Regional que se adjudicara de manera directa a la sociedad EUROPRINCIPIA, SL la redacción de un proyecto para valorar las edificaciones y los espacios públicos del área deportiva del Besòs por 15,9 millones de pesetas. Pero, como ya se explicó, la razón de esa adjudicación radicó en que la misma sociedad había resultado adjudicataria del concurso convocado para redactar un proyecto de construcción

de las infraestructuras del puerto deportivo del Besòs, por 68.4 millones de pesetas.

La estrecha relación entre el segundo contrato con el ya suscrito hacía más que conveniente, incluso necesario, que se garantizara una adecuada armonía entre ambos, no sólo para facilitar la unidad de actuaciones, sino también para evitar la aparición de nuevos problemas derivados de dos perspectivas distintas. Promover una mínima publicidad y concurrencia hubiera supuesto introducir graves riesgos en la concepción unitaria de las obras al ser entonces dos contratistas los que presentaran proyectos diferenciados sobre una misma zona. Evitar ese riesgo era una necesidad que encajaba, como se ha defendido supra, en las excepciones recogidas en las letras b) y d) del artículo 210 de la Ley de contratos. Encargar al mismo empresario, que ya había vencido en un concurso público, un nuevo proyecto, de menor cantidad (15.9 millones de pesetas) y directamente vinculado al ya adjudicado, resultaba pues incompatible con promover la publicidad y concurrencia.

10. Contratos con Consultors Tècnics d'enginyeria i arquitectura, SL (CEA).

La última observación específica que recoge el proyecto de Informe de la Sindicatura de Cuentas se refiere a la addenda (por 35,9 mptas.) que se suscribe con la consultora CEA a un contrato anterior, fruto de una adjudicación de un concurso público, por 33,1 mptas, y que integra seis encargos perfectamente diferenciados:

- a) Redacción de proyecto modificado (5 mpta.)
- b) Redacción de proyecto derivado de la realización de obras complementarias (6 mpta.)
- c) Redacción de proyecto de recubrimiento de muros laterales (5 mpta.)
- d) Dirección de las obras modificadas (7 mpta.)
- e) Dirección de las obras complementarias (9 mpta.)
- f) Dirección de las obras del proyecto de recubrimiento de muros laterales (3,9 mpta.)

Como se dijo ya en las anteriores Alegaciones presentadas esa addenda tuvo su causa en las especiales circunstancias que concurrían en la ejecución del contrato. Así, el seguimiento de la obra había puesto de manifiesto problemas con los muros que era necesario recubrir; también resultaba necesario modificar el proyecto inicial y seguir las opciones utilizadas en otros aparcamientos para incidir con las menores molestias posibles en la circulación; además, la aparición de goteras y otros problemas exigían modificar el proyecto inicial. Como asistencias complementarias, se consideró la conveniencia de que un proyecto complementario incorporara sistemas de ventilación, protecciones ignífugas y otras previsiones que evitaran graves riesgos y peligros. Estas singulares circunstancias justificaban tanto la modificación del

proyecto inicial como el encargo de una nueva asistencia de carácter complementario que resultaba inescindible del contrato ya adjudicado a CEA tras el concurso convocado.

Pero, además, es imprescindible atender de forma separada a cada situación, para no confundir la naturaleza de los encargos de redacción de proyecto y de dirección de obras; a la vez que debe de diferenciarse entre lo que supone una modificación de un contrato anterior con la realización de actuaciones complementarias. Así y tal como anteriormente hemos argumentado, la normativa de contratos permite la adjudicación directa y sin publicidad cuando exista "una urgencia extrema" por hechos que no se hubieran previsto, y/o cuando las asistencias técnicas no puedan separarse técnicamente del contrato principal sin causar graves inconvenientes o que, aunque se puedan separar, sean estrictamente necesarias y su importe acumulado no supere el cincuenta por ciento del importe del contrato primitivo, según establece el artículo 11.3 de la Directiva 92/50. En este caso se eleva el umbral porque el contrato objeto es de 35,9 mptas., cuantía que es inferior a la que fijaba el artículo 2 de la Ley de contratos y evita la aplicación de las disposiciones relativas a la capacidad, publicidad y sistemas de adjudicación. A saber: en junio de 1999 cuando se adjudica el contrato el umbral se fija en 38.819.245 pesetas, IVA incluido (actualización según la nueva redacción establecida en la Orden de 11 de mayo de 1998).

En el presente caso, los dos encargos que suponen sendas prestaciones complementarias en dirección de obra, no alcanzan el cincuenta por ciento del contrato inicial (33,1 mpta.) más el modificado (7 mpta.), representando globalmente tan sólo un 32%.

A estas razones se unió la urgencia, al estar ejecutándose ya las obras, situación que también ampara la letra c) del artículo 210 de la Ley de contratos.

En conclusión, no cabe concluir la existencia de ningún incumplimiento, infracción o irregularidad de la normativa de contratos públicos.

IV. Recomendaciones de la Sindicatura de Comptes

1. Firmas mancomunadas

En referencia a la recomendación de las firmas mancomunadas a nivel bancario (Pág. 56 del Proyecto de Informe), es necesario señalar que Barcelona Regional ya aplica los controles necesarios para el buen funcionamiento de las transacciones económicas llevadas a cabo por la sociedad dado que, a nivel interno, los gastos en que incurre la sociedad tienen que ser autorizados por dos personas y en los gastos superiores a 60.000€, el documento de orden de pago entregado a la entidad bancaria está siempre conformado por dos representantes legales de la empresa.

No obstante lo anterior, y dada la reiteración en la recomendación planteada por la Sindicatura de Comptes, se aplicará el criterio propuesto, previo acuerdo del Consejo de Administración de la sociedad.

2. Comisión de servicios

En referencia a la adscripción en comisión de servicios en la Agencia Barcelona Regional, debemos precisar que cada una de las comisiones de servicios solicitadas por Barcelona Regional han sido otorgadas por un máximo de dos años, de acuerdo con lo que establece el artículo 185.1 del *Decret 214/1990, de 30 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament del Personal al Servei de les Entitats Locals*.

A diferencia de lo que afirma la Sindicatura, no estamos delante de renovaciones sucesivas de las comisiones de servicios, puesto que, el otorgamiento de nuevas comisiones de servicios, se ha solicitado con anterioridad al vencimiento del plazo establecido legalmente y en ningún caso supone una prórroga de la comisión de servicios preexistente.

No obstante lo expuesto, y en consideración a la observación planteada por la Sindicatura de Comptes, se pondrá esta cuestión en conocimiento del Consejo de Administración y de las administraciones afectadas, a los efectos de buscar la fórmula más apropiada para la adscripción de funcionarios públicos en la Agencia Barcelona Regional.

3. Imputación de gastos de estructura

En respuesta a la recomendación de la Sindicatura de Comptes sobre los gastos de estructura general de Barcelona Regional que no se imputan contablemente al coste de los proyectos, es necesario subrayar que la empresa cumple con lo establecido en las normas del Plan General Contable y que la operativa general contable llevada a cabo por la sociedad se ajusta en todo momento a la legalidad vigente.

La observación sobre los gastos de estructura a que se refiere la Sindicatura de Comptes responde a la necesidad que tienen las empresas de conocer el margen real de los proyectos (a los que es necesario asignar, tanto los gastos directos como los de estructura) y a la conveniencia que así conste a nivel contable.

Barcelona Regional, con el objetivo de conocer este margen sobre cada uno de los proyectos (incluyendo los gastos de estructura), utiliza una aplicación informática creada por la propia empresa que regulariza trimestralmente y de forma automática la distribución de los costes de estructura asignados a los proyectos, que adquiere carácter definitivo a final de año.

En consecuencia, Barcelona Regional conoce el margen de los proyectos, incluyendo tanto los gastos directos como los de estructura. Tal como sugiere la Sindicatura de Comptes, en el año 2003, se aplicará la recomendación referente a esta cuestión incorporando el resultado definitivo a la contabilidad.

V.

Por todo ello se solicita:

Que sean admitidas estas alegaciones y que se modifique el proyecto de Informe que ha redactado la Sindicatura de Comptes acogiendo las fundadas explicaciones que ofrece Barcelona Regional, que ha actuado en todo momento con corrección y cumpliendo la normativa de contratación pública.

Otrosí digo

Que las afirmaciones realizadas en el cuerpo de estas Alegaciones pueden acreditarse mediante la documentación que obra en poder de Barcelona Regional. Del mismo modo, los razonamientos jurídicos expuestos gozan del aval de dictámenes y estudios de juristas de reconocido prestigio.

[Signatura, il·legible]

I. CONSIDERACIONES GENERALES	2 [59]¹
1. LA NECESARIA CONGRUENCIA	2 [59]
2. LA SINGULAR NATURALEZA Y RÉGIMEN JURÍDICO DE BARCELONA REGIONAL	3 [60]
II. OBSERVACIONES GENERALES DEL PROYECTO DE INFORME	6 [63]
1. ¿OBSERVACIONES O INCIDENCIAS?	6 [63]
2. LA POSIBLE VALORACIÓN DE LAS EMPRESAS LICITADORAS COMO CRITERIO DE ADJUDICACIÓN DE LOS CONCURSOS.....	6 [63]
3. REALIZACIÓN DE PRESTACIONES CON ANTERIORIDAD A LA FIRMA DE LAS AMPLIACIONES O MODIFICACIONES DE ANTERIORES CONTRATOS	8 [65]
4. LA NECESARIA DIFERENCIA ENTRE MODIFICACIÓN DE UN CONTRATO Y CONTRATOS ADICIONALES Y COMPLEMENTARIOS	9 [66]
A) <i>La facultad de modificar el objeto de los contratos</i>	9 [67]
B) <i>La posible adjudicación de nuevas prestaciones adicionales o complementarias a otro contrato</i>	10 [67]
III. OBSERVACIONES ESPECÍFICAS A ACTUACIONES CONCRETAS..	11 [69]
1. ¿FALTA DE FIRMA DE LOS ASISTENTES A LOS ACTOS DE APERTURA DE PLICAS?.....	11 [69]
2. CONTRATOS CON TEC-4.....	12 [69]
3. CONTRATO CON GPO.....	13 [71]
4. EL DIRECTO ENCARGO DE DOS PROYECTOS A CICSA	14 [71]
5. CONTRATOS CON CICSA FECHADOS EL DÍA 30 DE JUNIO DE 1999	16 [73]
6. CONTRATOS SUSCRITOS CON ESTEYCO SA	18 [75]
7. ADJUDICACIÓN DE UN CONTRATO DE OBRAS A FCC CONSTRUCCION SA	19 [76]
8. CONTRATO CON COPISA	19 [77]
9. LA ADJUDICACIÓN DE UNA ASISTENCIA TÉCNICA A LA SOCIEDAD EUROPRINCIPIA.....	20 [77]
10. CONTRATOS CON CONSULTORS TÈCNICS D'ENGINYERIA I ARQUITECTURA, SL (CEA)	21 [78]
IV. RECOMENDACIONES DE LA SINDICATURA DE COMPTES	22 [80]
V.	23 [81]"

1. Per a cada element d'aquest índex s'ha deixat el número de pàgina original, però s'ha afegit, entre claudàtors, el número de pàgina d'aquest informe per facilitar-ne la localització. (Nota de la Sindicatura)

Sindicatura de Comptes de Catalunya
Jaume I, 2-4
08002 Barcelona
Tel. (+34) 93 270 11 61
Fax (+34) 93 270 15 70
sindicatura@sindicatura.org
www.sindicatura.org

Elaboració del document PDF definitiu:
març de 2005

Dipòsit legal: B-10003-2005